Ը. ՏԱՐԻ 2328 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ՍԱՀՄԻ 4384 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1891 7 ՐԷՊԻԼ ԱԽԸՐ 1309 ԿԻՐԱԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده نوروادونكيان خاننده آرەوەلك
غزتەسى ادارەسى

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ՈՍԿԻԱՆՈՑ ԴՐՕՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան բաժնեգրութիւն 1 50
» » Վեցամսեայ » 75
» » Երեքամսեայ » 40
Օտար երկիրներու Տարեկան » 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր Թուղթի վրայ մանաւանդ տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց Թղթատարի Ամբիր միօրինակ Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած Նամակ կամ՝ ալ գրութիւն եա չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏ. 28|9 ՆՈՅԵՄԲ. 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ ԴԷՊՔՆ Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

ՊԱՇՏՕՆՔ ԵՒ ԱՐԱՐՔ ՆԵՐՍԷՍ ԵՒ ՍՈՒՔԻԱՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ

Սինոդի անդամ երկու հայ եպիսկոպոսաց ձերբակալումն ու աքսորումն ա՛նքան ծանրակշիռ դէպք մ'է որ մեր ընթերցողաց ներողամտութեան կոչում ընելու պէտք չունինք՝ այսօր եւս նոյն խնդրոյ վրայ խօսելով։

Թէ ո՛ր աստիճան ծանրակշիռ է դործը՝ դաղափար մը տալու համար բաւ է ըսենք թէ Էջմիածին Ռուսիոյ անցնելէն ի վեր տեսնուած բան չէ որ սինոդական եպիսկոպոս մը ձերբակալուի և աքսորուի։— Եւ ոչ թէ մէկ, երկու եպիսկոպոս բռնուած և վտարուած են։ Եթէ Սուքիաս եպիսկոպոս պարզ անդամ էր Սինոդի, Ներսէս եպիսկոպոս կը վարէր միանդամայն Մայր-Աթոռոյ դանձապահութիւնը։

Վերջին ժամանակներս բաւական դրուեցաւ այս երկու բարձրաստիճան եկեղեցականաց վրայ, բայց ներկայ պարագայից մէջ կարծենք անդէպ չէ անոնց անձին վրայ հակիրճ ծանօթութիւն մը տալ։ Խուդավերդեան Դեր։ Ներսէս եպիսկոպոս բնիկ Վաղարշապատցի է, 47 տարեկան։ Աշակերտած է Էջմիածնի Ժառանգաւորաց վարժարանին և Մայր-Աթոռոյ միաբան է։ Եպիսկոպոս ձեռնադրուած է 1879 ին, երբ Մայր-Աթոռոյ դանձապետութեան և սինոդականութեան պաշտօնները կը վարէր, դոբս և անխախտ կը պահէ ցայսօր, առանց մեղադրանաց կամ հակակրութեան ենթակայ լինելու իր երկարատեւ փաստաբանական պաշտաման մէջ։ Վարած է նաև ուրիշ վանական պաշտօններ, և գրախաւորապէս երկար տարին դործօն անդամ եղած է տպարանական ժողովոյն Էջմիածնի։ Ներսէս եպիսկոպոս Ռուսիոյ Հայոց մէջ ամենէն աւելի սիրուած եկեղեցականաց մին է։

Պարկանց Դեր։ Սուքիաս եպիսկոպոս հին Նախիջեւանու Ատապատ աւանին մէջ ծնած է 1837 ին, և հետեւապէս 54 տարեկան է։ Մայր-Աթոռոյ Ժառանգաւորաց վարժարանին աշակերտած, և հոն ուսուցչական եւ տեսչական պաշտօններ վարած է յետոյ։ Մայր Աթոռոյ կրօնական միաբաններէն մին եղած և զանազան պաշտօններ վարած է թէ՛ Աթոռոյն մէջ և թէ ի վիճակս, և եպիսկոպոս ձեռնադրուած է 1875 ին։ Իր համաձակ և քիչ մ'ալ խրախուսական բնաւորութեան խրատութեան հետեւանօք, իր վրայ հրաւիրած է թէ՛ իշխանութեան ցասումն և թէ մասնաւորաց հակառակութիւնը։ Վեհ. Մակար կաթողիկոսի ձեռնադրութեան մէջ, և ներկայացուցեալ իբրև ռուս կառավարութեան անձնուէր եկեղեցական մը։

Բայց վերջերս Էջմիածնի դպրոցի Հայրերը կերպարանափոխ ըրած լինել կը թուին։ Սուքիաս եպիսկոպոս, երբեմն հակառակորդ Թուրքիոյ Հայոց ազգային վարչութեան ընթացքին, վերջերս կը ներկայանար իբրեւ ջերմ պաշտպան Թուրքիոյ Հայոց մասնակցութեան իրաւանց, և կը դրուատէր Թուրքիոյ հայ եպիսկոպոսաց արժանիքն ու իրաւունքը Վեհ. Տ. Մակար Կաթողիկոսին յաջորդելու։ Այս փոփոխութեան պատճառներն անձնական էին ըստ մեծի մասին, և արդէն, մարդկորէն խորհելով, անձնական պատճառներու պէս հզօր շարժառիթներ չկան այս անցաւոր և մեղաւոր աշխարհիս մէջ։ Սինոդի մեծամասնութեան այնպէս կը թուէր թէ Դեր։ Տեղապահ Սրբազանն և իր դաշնակցաւոր աջակից Դեր։ Արիստակէս Սրբազան լուսելեան համաձայնած են, կամ իրենց համարհոնք կարդադրած են, որ պէս զի առաջինն հանդիսանայ իբրև առաջին ընտրեալ և երկրորդն՝ իբրեւ երկրորդ ընտրեալ, կամ՝ «Ոչ», վերջինպէս յաջողելու համար առաջինը վստահելով իր հաւատարմութեան և կառավարական ներկայացուցչին հետ իր գերազանց յարաբերութեան, և երկրորդն ապաւինելով ո՛չ միայն յաչս կառավարութեան հաճելի անձնաւորութիւն մը լինելուն, որոյ փորձերը տուած է վերջերս, այլ և իր անհամեմատ ուսումնականութեան և գործունէութեան՝ բազդատմամբ Երեմիա Սրբազանին, որ մեծ աչակերտ մը չէ դրոց, և իր դրած հայրենիով չատ հեռի է մրցելէ ոսկեդարու Սուրբ Հարց հետ։ Փոխանակ այս երկու եպիսկոպոսաց հետ ի կլիտ դալու իբրև ընտրելի, Սուքիաս եպիսկոպոս և Ներսէս եպիսկոպոս անձնապէս աւելի խելացի և ազգային տեսութեամբ աւելի օգտակար ընտրագրեր մը բռնած էին, փափաքելի հռչակելով որ Ռուսիայէն ընտրուած Կաթողիկոսէ մը եաքը նոր Կաթողիկոսը Թուրքիայէն ընտրուի։ Շատ մը նկատմամբ յանձնարարելի այս հայեացք աքան չելապէս կրնար յարմարիլ նաև իրենց անձնական հայեացքներուն։ զի Երեմիա և Արիստակէս եպիսկոպոսունք նովին խորհրդով դոբս կը մնային ցուցակներէն։ Հետեւապէս, Սուքիաս եպիսկոպոս և իրեն հետ Ներսէս եպիսկոպոս և առաւելդոյն իրաւամբ միւս անդամք Սինոդի մեծամասնութեան՝ վերջերս չկրնային կը պաշտպանէին Թուրքիոյ Հայոց ընտրական մասնակցութեան իրաւունքն, և ուղղակէս և անուղղակէս յորդոր կը կարդային Թուրքիոյ Հայոց օրպէս զի՝ ակրող օրէնքին և Հայ Եկեղեցւոյ լաւագոյն աւանդութեանց համաձայնելով փութան այս անդամ իւրաքանչիւրն թեմէ պատգամաւորներ ղրկել և արդեամբ և ազդեցիկ կերպիւ մասնակցիլ Կաթողիկոսի ընտրութեան։

Դաղափարաց նոյն կարդի մէջ, Սուքիաս եպիսկոպոս կը դրէր Կ. Պոլիս՝ սաստկապէս պախարակելով անոնց կարծիքն որք Հայ Եկեղեցին երկուքի կ'ուզեն եղեր բաժնել, Թուրքիոյ Հայերը զրկելով իրենց օրինաւոր իրաւունքէն և Էջմիածնի Հայրապետութիւնը կուսակցիոյ Հայոց Պատրիարքութեան աստիճանի իջեցնելով։ Թերեւս, տիրող տարաձայնութիւններն եւս իմանալով, Սուքիաս եպիսկոպոսի սրտին մէջ ճըշմարիտ հայ եպիսկոպոսի բնազդներն արթնցած էին, և Վիրահաս վտանգին դէմ Թուրքիոյ Հայերն ի զդուշութիւն յորդորելու պէտքն անկեղծապէս կը դգար։

Այս բաները կրնանք մտածել և դրել այժմ, քանի որ յայտնի է թէ աքսորեալ երկու եպիսկոպոսք դատապարտեալ են չմասնակցելու Կաթողիկոսի առաջիկայ ընտրութեան գործողութեանց, ո՛չ իբրեւ վարիչ գործոց, ո՛չ իբրեւ ընտրող, ո՛չ իբրեւ ընտրելի։

Եթէ ստոյգ են այն զրոյցներ որք մեր ականջին կը հասնին, իբր թէ ուռս կառավարութիւնը չուզեր որ Թուրքիոյ եպիսկոպոս մ'ընտրուի կաթողիկոս, իբր թէ չուզուիր Թուրքիոյ Թեմերէից հայ պատգամաւորաց ներկայութիւն յիշմիածին, ելն։ ելն։, կը հակադրուի թէ ձերբակալեալ և աքսորեալ երկոքին եպիսկոպոսունք ո՛չ միայն Տեղապահ Սրբազանին այլ եւ կառավարութեան անհաճոյ եղած էին այլ եւ այլ նկատմամբք։ և ամեն տեսակէտով իրենց դէմ առժամանակեայ հեռացում դործադրելու մասնաւորապէս ասպարէզէն՝ բաղդաւոր համարուած է։ Եթէ ստոյգ է այս տարաբութիւն, կը մնայ տեսնել թէ ազդային զդացումն և հանրային կարծիքն ի՞նչպիսի դատաստան պիտի ընեն անոնց վրայ որք յառաջ բերած կամ քաջալերած լինի այսպիսի խրատութեան դործադրումն երկու բարձրաստիճան հայ եկեղեցականներու վրայ, խոստովանելի որոյ օրինակը չէր տեսնուած յօրէ անտի հայ ազդին մէջ մասը ռուս կառավարութեան հպատակ կը դտնուի։

* * *

ԲԱՑԱԿԱՑ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱՑ ԲՈՒԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ցառաջագոյն հրատարակած ենք Սինոդի անդամոց կողմէ հաղորդեալ ծանօթութիւն մը թէ պատուիրակ մը Էջմիածնի վերջնական ընտրութեան մէջ մինչեւ երկու քուէ տալու իրաւունք ունի օրինապէս։

Այս մասին մեզ հաղորդուած են երկու նամակներ, դոբս ի տեղեկութիւն կը հրատարակենք ստորեւ։

* * *

Տփղիսէ հետեւեալը դրուած է հոկտ. 14/26 թուով։

Ամսոյս 5/17 նամակաւս դրած էի, ստացած տեղեկութեանցս վրայ հիմնուելով, որ կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ մի պատգամաւոր երկու ձայն չը կրնար ունենալ։ սակայն այժմ կը լսեմ որ վերջէն հրատարակած յաւելուածական օրինաց զօրութեամբ, մի պատգամաւոր կարող է ունենալ 2 ձայն։ այսպէս՝ դիցուք թէ՝ մի թեմի կողմանէ ընտրուած պատգամաւոր որ և է պատճառաւ չը կարողացաւ ընտրութեան ներկայ գտնուիլ, նոյն պատգամաւորը կարող է փոխանորդաբար տալ իւր ձայնն ուրիշ մի պատգամաւորի։ Բայց մի թեմ կարող չէ ընտրել արդէն ուրիշ թեմի կողմանէ ընտրուած մի պատգամաւոր։

* * *

Նամակագիրը ներփակ հաղորդած է երեւելի իրատագէտ Պ. Եւանդուխանցի հետեւեալ նամակն, հոկտ. 5/17 թուով։

Մեզ հետաքրքրում է այն հարցը, թէ Պալաժէնիայի զօրութեամբ իրաւունք ունէ թէմական առաջնորդ կամ աշխարհական պատգամաւորը իւր քուէն՝ կաթուղիկոսական ընտրութեան համար, տալ մի այլ առաջնորդին կամ աշխարհական պատգամաւորին, թէ ո՛չ,— և այդ հարցը որոշելու համար մենք դիմեցինք Թիֆլիս մեր բարեկամ իրաւագէտներից պատասխան առնելու։ Այժմ ստացանք այդ պատասխանը, որ հետեւեալն է։

Պալաժէնիա առած կանոնադրութիւնը հարցի վերաբերութեամբ պարունակում է իւր մէջ երկու յօդուած՝ 13 և 14 (կամ ըստ ռուսական օրինաց ժողովածուի XI հատորի 1 մասի յօդ. 917 և 918), որոնք առում են բառ առ բառ այս։

Յօդ. 13— «Ամէն մի հայոց թեմը նշանակում է Պատրիարքի ընտրութեան համար երկու պատգամաւոր՝ հոգեւոր և աշխարհական։ Հոգեւոր պատգամաւոր պիտի լինի կամ ինքն թեմական առաջնորդը կամ նա, որին ինքն սորա համար նշանակէ հոգեւորականներից։ աշխարհական պատգամաւորին ընտրում են մելիքները, իւրաքանչիւրը և մեծագոյն պատուաւոր աշխարհական անդամները Հայաստանեայից Եկեղեցւոյ, որոնք այս իրաւունքը կարող են ունենալ համաձայն այս Եկեղեցւոյ հին սովորութեան։»

Յօդ. 14.— «Այս ընտրեալ պատգամաւորները, եթէ անկարող դատնուին գալու Էջմիածնայ վանքը՝ Պատրիարքի ընտրութեան համար առաջուց նշանակած ժամանակին, ունին իրաւունք յայտնել գրաւոր (գրով) իւրեանց կարծիքները, հաղցնելով իւրեանց գրութիւնները Էջմիածնայ Սինոդին։»

Այսպէս ուրեմն, իրաւունք չ'կայ որ պատգամաւորներից մէկը իւր ձայնը կամ քուէն տայ միւս պատգամաւորին, այլ կամ ինքն պիտի անձնապէս գայ Էջմիածին կամ իւր կարծիքը գրով յայտնէ Սինոդին։ Կարծիք ասելով օրէնքը ուզում է ասել կաթողիկոսացուցց անունները՝ առաջին և երկրորդ թեկնածուի, որոնք յետոյ առաջարկվում են ի հաստատութիւն Ռուսիոյ Կայսեր։ Անունները յիշելով սովորաբար եւ արժանաւորութիւնք թվվում են։ Դեորք Եւանդուխանց

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Ի Սոֆիա, պատերազմական նախարար Սամով գնդապետին և սպայակոյտի նախագահ Փեդրով գնդապետին միջեւ վէճ մը ծագեցաւ։ Երկու տարի առաջ ինդիր եղած էր որ ցայս վայր սպայակոյտին ի գործ դրած հսկողութեան իրաւունքն ստանձնէ պատերազմական նախարարը, խաղաղութեան ժամանակ բանակին բացարձակ տնօրինութիւնն իւր ձեռաց մէջ ունենալով։ Այս առաջարկութեան կ'ընդդիմանար սպայակոյտի նախագահն, առարկելով թէ քանի որ պատերազմի ժամանակ իշխանին հետ պիտի ունենայ բանակին գործունէութեան բովանդակ պատասխանատուութիւնը, խաղաղութեան ժամանակ եւս դինուորական գործոց ուղղութեան վրայ պէտք է հսկելու արտօնուի։ Երկու տարի առաջուան այս վէճ դադրած էր Մոթքուրով գնդապետին՝ պատերազմական նախարդ նախարարին մահուամբ։ Բայց նոյն ինդիրը կը նորոգէ Պ. Սթամպուլով։ Արդի դինուորական օրէնքը կը տրամադրէ թէ բանակին վարչութեան մէջ գործադիր իշխանութիւնը կը պատկանի պատերազմական նախարարին, ընդ հսկողութեամբ և տնօրինութեամբ իշխանին։ Այժմ Պ. Սթամպուլով կ'առաջարկէ «տնօրինութիւն» բառն յապաւել, այնպէս որ պատերազմական նախարարն և նորա մէջեցաւ նախարարապետը բացարձակ իշխեն բանակին վրայ, առաջուան տնօրինութիւնը չթողլով իշխանին ձեռաց մէջ։ Այսպիսի նախարարական գործութիւն մը ինչ ինչ դիւրահասկնալի պարագայից մէջ վտանգ յառաջ կրնայ բերել, ուստի Պ. Սթամպուլովի պահանջումը սառիկ վէճ կը յարուցանէ։

ՊՐԱԶԻԼԻԱ

Յորմէ հետէ Տօմ Փեդրօ մեկնեցաւ Պրազիլիայէն, այն երկիր, նորահաստատ Հանրապետութեան ներքեւ, վերջնական կերպիւ հանդարտութիւն չդտաւ։ Շատ մը պետական և ընտրական յուզումներէն ետք, Հանրապետութեան նախագահ Ֆոնսէքա զօրավար լուծեց ցրուեց Խորհրդարանը, «պաշտման» վիճակ կոչուած զինուորական օրէնքի տակ առաւ երկիրը, և ինքզինք դիկտատոր հռչակեց, այսինքն՝ արդի կամ ապագայ Խորհրդարանի անպատասխանատու բացարձակ վարիչ երկրին, ո՛չ միապետ, ո՛չ նախագահ Հանրապետութեան։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերը ձերբակալեցան, և անոնց դումարման տեղին փակեցաւ։ Ֆոնսէքա զօրավարին կառավարութիւնն այս ծայրայեղ միջոցին դիմելը է, վախնալով որ Խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն պիտի չունենայ և հրաժարիլ պիտի հարկադրի։ Ի Ռիօ Եանէյրօ մեծ յուզում կը տիրէ։ Նոյմ. 4 թուակիր յայտարարութեան մէջ, և նոր կենաց ելեւէջներուն, նեղութեանց և փառաց։ Վարած է Աժտերխանի առաջնորդութիւնն, և կը վարէր Երեւանի առաջնորդութիւնն ու սինոդականութիւնը միանդամայն, երբ ծագեցաւ յերեւան Հայերու և Պարսիկներու միջեւ ծանուցեալ դէպքն, եւ առաջնորդը բռնեց այնպիսի նշանակալից ընթացք մը որ Երեւանի կուսակալը փոխուելէն ետքն ի խնդրոյ կառավարութեան առաջնորդին եւս փոխուիլն հարկադատուելով, Սուքիաս եպիսկոպոս ամիսներ ցաւ սինոդականութեան մէջ։ բայց արդէն այն ժամանակէն յաչս կառավարութեան յանձնարարելի եկեղեցականի մը չէր նկատուեր, և ետքէն Տեղապահին և Պրոկուրորին նկատմամբ բռնած ընթացքն առաջուան կառավարական տհաճութիւնն աւելի ոստոստացուցած լինել կը թուի։ Աւելի լեղուանի, աւելի կրօտի, աւելի ազդեցիկ քան զՆերսէս եպիսկոպոս, Սուքիաս եպիսկոպոս կը նկատուէր ճշմարիտ պետ Սինոդի մեծամասնութեան, որ Տեղապահին ձեռք անցուցեալ ուժած ընդարձակազոյն իրաւասութեան կ'ընդդիմանար, —մեծամասնութիւն որ իւր գլխոյն հետ իւր թիւն ալ կը կորուսանէ՝ ռուս կառավարութեան արդի խիստ անօրինութեամբ։

Դեր։ Ներսէս եպիսկոպոս, իւր պաշտօնին սահմանաց մէջ պարփակուած համեստօրէն, կաւկասիայէն դուրս համբաւ ստացած չէր։ Իսկ Դեր։ Սուքիաս եպիսկոպոս անեպատ կերպիւ մը ծանուցուեցաւ Թուրքիոյ Հայոց, կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան ժամանակ, երբ Էջմիածնի Ընտրողական Ժողովոյն մէջ և արտաքոյ Ժողովոյ, քննադատեց Թուրքիոյ Հայոց հետեւած ընթացքն ի մասնակցութիւն կաթողիկոսական ընտրութեան, դժգոհութիւն յայտնեց Թուրքիայէն ընտրուած երկուց Կաթողիկոսաց՝ Վեհ. Տ. Մատթէոսի և Վեհ. Տ. Դէորգի՝ ընթացքին վրայ, Մակար Սրբազանի կաթողիկոսանալու իրաւունքն և արժանիքը ջատագովելով՝ չընդունեց Թուրքիացի եպիսկոպոսի թեկնածութիւն՝ յետ բեկման Ներսէս Սրբազանի ընտրութեան, եւ՝ ըստ ոմանց՝ անքան յառաջ գնաց որ յայտարարեց թէ Թուրքիոյ Հայք աւելի վնաս քան օգուտ ունեցեր են Մայր-Աթոռոյն։

Կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակցելու համար Թուրքիոյ Հայոց ի վաղուց անտի և մասնաւորապէս Պալաժէնիոյ հաստատումէն ի վեր հետեւած ընթացքը կանոնաւորութեան և եկեղեցական պանդութեանց նախանձախնդիր Հայ եպիսկոպոսի մը անհանդիստութիւն և մինչեւ իսկ զայրոյթ կընար պատճառել, բայց Սուքիաս եպիսկոպոսին վերագրուած յեղուն անշուշտ արժանի չէր Հայ Եկեղեցւոյ միութեան նախանձախնդիր եպիսկոպոսի մը, և այս տեսութեամբ Սուքիաս եպիսկոպոս ո՛չ նուազ քննադատեցաւ Թուրքիոյ Հայոց լրագրութեան մէջ, և ներկայացուեցաւ իբրև ռուս կառավարութեան անձնուէր եկեղեցական մը։

Բայց վերջերս Էջմիածնի դպրոցի Հայրերը կերպարանափոխ ըրած լինել կը թուին։ Սուքիաս եպիսկոպոս, երբեմն հակառակորդ Թուրքիոյ Հայոց ազգային վարչութեան ընթացքին, վերջերս կը ներկայանար իբրեւ ջերմ պաշտպան Թուրքիոյ Հայոց մասնակցութեան իրաւանց, և կը դրուատէր Թուրքիոյ հայ եպիսկոպոսաց արժանիքն ու իրաւունքը Վեհ. Տ. Մակար Կաթողիկոսին յաջորդելու։ Այս փոփոխութեան պատճառներն անձնական էին ըստ մեծի մասին, և արդէն, մարդկորէն խորհելով, անձնական պատճառներու պէս հզօր շարժառիթներ չկան այս անցաւոր և մեղաւոր աշխարհիս մէջ։ Սինոդի մեծամասնութեան այնպէս կը թուէր թէ Դեր։ Տեղապահ Սրբազանն և իւր դաշնակցաւոր աջակից Դեր։ Արիստակէս Սրբազան լուսելեան համաձայնած են, կամ իրենց համարհոնք կարդադրած են, որ պէս զի առաջինն հանդիսանայ իբրև առաջին ընտրեալ և երկրորդն՝ իբրեւ երկրորդ ընտրեալ, կամ՝ «Ոչ», վերջինպէս յաջողելու համար առաջինը վստահելով իւր հաւատարմութեան և կառավարական ներկայացուցչին հետ իւր գերազանց յարաբերութեան, և երկրորդն ապաւինելով ո՛չ միայն յաչս կառավարութեան հաճելի անձնաւորութիւն մը լինելուն, որոյ փորձերը տուած է վերջերս, այլ և իւր անհամեմատ ուսումնականութեան և գործունէութեան՝ բաղդատմամբ Երեմիա Սրբազանին, որ մեծ աչակերտ մը չէ դրոց, և իւր դրած հայրենիով չատ հեռի է մրցելէ ոսկեդարու Սուրբ Հարց հետ։ Փոխանակ այս երկու եպիսկոպոսաց հետ ի կլիտ դալու իբրև ընտրելի, Սուքիաս եպիսկոպոս և Ներսէս եպիսկոպոս անձնապէս աւելի խելացի և ազդային տեսութեամբ աւելի օգտակար ընտրագրեր մը բռնած էին, փափաքելի հռչակելով որ Ռուսիայէն ընտրուած Կաթողիկոսէ մը եաքը նոր Կաթողիկոսը Թուրքիայէն ընտրուի։ Շատ մը նկատմամբք յանձնարարելի այս հայեացք աքան չելապէս կրնար յարմարիլ նաև իրենց անձնական հայեացքներուն։ զի Երեմիա և Արիստակէս եպիսկոպոսունք նովին խորհրդով դոբս կը մնային ցուցակներէն։ Հետեւապէս, Սուքիաս եպիսկոպոս և իրեն հետ Ներսէս եպիսկոպոս և առաւելդոյն իրաւամբ միւս անդամք Սինոդի մեծամասնութեան՝ վերջերս չկրնային կը պաշտպանէին Թուրքիոյ Հայոց ընտրական մասնակցութեան իրաւունքն, և ուղղակէս և անուղղակէս յորդոր կը կարդային Թուրքիոյ Հայոց օրպէս զի՝ ակրող օրէնքին և Հայ Եկեղեցւոյ լաւագոյն աւանդութեանց համաձայնելով փութան այս անդամ իւրաքանչիւրն թեմէ պատգամաւորներ ղրկել և արդեամբ և ազդեցիկ կերպիւ մասնակցիլ Կաթողիկոսի ընտրութեան։

Դաղափարաց նոյն կարդի մէջ, Սուքիաս եպիսկոպոս կը դրէր Կ. Պոլիս՝ սաստկապէս պախարակելով անոնց կարծիքն որք Հայ Եկեղեցին երկուքի կ'ուզեն եղեր բաժնել, Թուրքիոյ Հայերը զրկելով իրենց օրինաւոր իրաւունքէն և Էջմիածնի Հայրապետութիւնը կուսակցիոյ Հայոց Պատրիարքութեան աստիճանի իջեցնելով։ Թերեւս, տիրող տարաձայնութիւններն եւս իմանալով, Սուքիաս եպիսկոպոսի սրտին մէջ ճըշմարիտ հայ եպիսկոպոսի բնազդներն արթնցած էին, և Վիրահաս վտանգին դէմ Թուրքիոյ Հայերն ի զդուշութիւն յորդորելու պէտքն անկեղծապէս կը դգար։

Այս բաները կրնանք մտածել և դրել այժմ, քանի որ յայտնի է թէ աքսորեալ երկու եպիսկոպոսք դատապարտեալ են չմասնակցելու Կաթողիկոսի առաջիկայ ընտրութեան գործողութեանց, ո՛չ իբրեւ վարիչ գործոց, ո՛չ իբրեւ ընտրող, ո՛չ իբրեւ ընտրելի։

Եթէ ստոյգ են այն զրոյցներ որք մեր ականջին կը հասնին, իբր թէ ռուս կառավարութիւնը չուզեր որ Թուրքիոյ եպիսկոպոս մ'ընտրուի կաթողիկոս, իբր թէ չուզուիր Թուրքիոյ Թեմերէից հայ պատգամաւորաց ներկայութիւն յիշմիածին, ելն։ ելն։, կը հակադրուի թէ ձերբակալեալ և աքսորեալ երկոքին եպիսկոպոսունք ո՛չ միայն Տեղապահ Սրբազանին այլ եւ կառավարութեան անհաճոյ եղած էին այլ եւ այլ նկատմամբք։ և ամեն տեսակէտով իրենց դէմ առժամանակեայ հեռացում դործունէութեան ասպարէզէն՝ բաղդաւոր համարուած է։ Եթէ ստոյգ է այս տարաբութիւն; կը մնայ տեսնել թէ ազդային զդացումն և հանրային կարծիքն ի՞նչպիսի դատաստան պիտի ընեն անոնց վրայ որք յառաջ բերած կամ քաջալերած լինի այսպիսի խրատութեան դործադրումն երկու բարձրաստիճան հայ եկեղեցականներու վրայ, խոստովանելի որոյ օրինակը չէր տեսնուած յօրէ անտի հայ ազդին մէջ մասը ռուս կառավարութեան հպատակ կը դտնուի։

* * *

ԲԱՑԱԿԱՑ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱՑ ԲՈՒԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ցառաջագոյն հրատարակած ենք Սինոդի անդամոց կողմէ հաղորդեալ ծանօթութիւն մը թէ պատուիրակ մը Էջմիածնի վերջնական ընտրութեան մէջ մինչեւ երկու քուէ տալու իրաւունք ունի օրինապէս։

Այս մասին մեզ հաղորդուած են երկու նամակներ, դոբս ի տեղեկութիւն կը հրատարակենք ստորեւ։

* * *

Տփղիսէ հետեւեալը դրուած է հոկտ. 14/26 թուով։

Ամսոյս 5/17 նամակաւս դրած էի, ստացած տեղեկութեանցս վրայ հիմնուելով, որ կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ մի պատգամաւոր երկու ձայն չը կրնար ունենալ։ սակայն այժմ կը լսեմ որ վերջէն հրատարակած յաւելուածական օրինաց զօրութեամբ, մի պատգամաւոր կարող է ունենալ 2 ձայն։ այսպէս՝ դիցուք թէ՝ մի թեմի կողմանէ ընտրուած պատգամաւոր որ և է պատճառաւ չը կարողացաւ ընտրութեան ներկայ գտնուիլ, նոյն պատգամաւորը կարող է փոխանորդաբար տալ իւր ձայնն ուրիշ մի պատգամաւորի։ Բայց մի թեմ կարող չէ ընտրել արդէն ուրիշ թեմի կողմանէ ընտրուած մի պատգամաւոր։

* * *

Նամակագիրը ներփակ հաղորդած է երեւելի իրատագէտ Պ. Եւանդուխանցի հետեւեալ նամակն, հոկտ. 5/17 թուով։

Մեզ հետաքրքրում է այն հարցը, թէ Պալաժէնիայի զօրութեամբ իրաւունք ունէ թէմական առաջնորդ կամ աշխարհական պատգամաւորը իւր քուէն՝ կաթուղիկոսական ընտրութեան համար, տալ մի այլ առաջնորդին կամ աշխարհական պատգամաւորին, թէ ո՛չ,— և այդ հարցը որոշելու համար մենք դիմեցինք Թիֆլիս մեր բարեկամ իրաւագէտներից պատասխան առնելու։ Այժմ ստացանք այդ պատասխանը, որ հետեւեալն է։

Պալաժէնիա առած կանոնադրութիւնը հարցի վերաբերութեամբ պարունակում է իւր մէջ երկու յօդուած՝ 13 և 14 (կամ ըստ ռուսական օրինաց ժողովածուի XI հատորի 1 մասի յօդ. 917 և 918), որոնք առում են բառ առ բառ այս։

Յօդ. 13— «Ամէն մի հայոց թեմը նշանակում է Պատրիարքի ընտրութեան համար երկու պատգամաւոր՝ հոգեւոր և աշխարհական։ Հոգեւոր պատգամաւոր պիտի լինի կամ ինքն թեմական առաջնորդը կամ նա, որին ինքն սորա համար նշանակէ հոգեւորականներից։ աշխարհական պատգամաւորին ընտրում են մելիքները, իւրաքանչիւրը և մեծագոյն պատուաւոր աշխարհական անդամները Հայաստանեայից Եկեղեցւոյ, որոնք այս իրաւունքը կարող են ունենալ համաձայն այս Եկեղեցւոյ հին սովորութեան։»

Յօդ. 14.— «Այս ընտրեալ պատգամաւորները, եթէ անկարող դատնուին գալու Էջմիածնայ վանքը՝ Պատրիարքի ընտրութեան համար առաջուց նշանակած ժամանակին, ունին իրաւունք յայտնել գրաւոր (գրով) իւրեանց կարծիքները, հաղցնելով իւրեանց գրութիւնները Էջմիածնայ Սինոդին։»

Այսպէս ուրեմն, իրաւունք չ'կայ որ պատգամաւորներից մէկը իւր ձայնը կամ քուէն տայ միւս պատգամաւորին, այլ կամ ինքն պիտի անձնապէս գայ Էջմիածին կամ իւր կարծիքը գրով յայտնէ Սինոդին։ Կարծիք ասելով օրէնքը ուզում է ասել կաթողիկոսացուցց անունները՝ առաջին և երկրորդ թեկնածուի, որոնք յետոյ առաջարկվում են ի հաստատութիւն Ռուսիոյ Կայսեր։ Անունները յիշելով սովորաբար եւ արժանաւորութիւնք թվվում են։ Դեորք Եւանդուխանց

—)(81)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՈՍՐԻՆ ՄՕՏ

Եւ սակայն, մեկնաղձութեամբ կը յիշէր նմանօրինակ խնամքներ, այսօրինակ պատրաստութիւններ անցեալին մէջ, երբ կարծած էր շահիլ իր ամուսինն եւ երբ ուզած էր այնքան պշրօրէն գեղեցկազարդել Մոնթանեը-Սէնթ-Ժընվիէվ փողոցին իրենց սրառթմանը։ Ի զո՞ւր սպասած էր նմա։

Ռիշար չէր եկած։

Եւ այդ օրէն սկսած էր իր կեանքին անողորմ անձկութիւններն։

Լիէթ հառաչեց, և յանկարծ կանգ առաւ, այս կարգադրութեանց համար ապին անդին չրջած միջոցին մահասարսուռ կանխազգացումէ մը ուշաբերուած։

Արդեօք, ինչպէս ժամանակաւ, այսօ՞ր ևս ի զուր պիտի ըլլար իր յոդնութիւնը։

Արդեօք Պերթինի՞ն ալ պիտի սպասէր, ինչպէս սպասած էր Ռիշարի։

Արդեօք չ՞պիտի գար նա։

Եւ իր սիրտը ցաւագին կերպիւ սեղմուեցաւ։

Հիմակ որ ամեն ինչ պատրաստ էր, կը մնար միայն երթալ Պերթինը փնտրուել։ Զայս մտածելով՝ սիրտը կը խայտար։ Ամեն հաշիւ կարգադրելէ ետք, ութը հարիւր Ֆրանք կը մնար իրեն, վարձադինը կանխիկ վճարուելով։

Բաւականէն ալ աւելի էր այս գումար քանի մը զարդեր գնելու համար մանկամարդ աղջկան որ, անշուշտ աղքատ վիճակի մէջ պիտի գար։

Եւ մնացածովը, Տոքթ. Հարմանի բարութեան վրայ վստահելով, համբերութեամբ պիտի սպասէր որ գործ գտնէ նա իրեն։

Այն առեն, առաւ մը, Լիէթ՝ դողդողար՝ ուղղուեցաւ հանրային նպաստամատոյց ընկերութեան գրասենեակներն ի Վիքթորիա ծառուղի։

*Սեւ զգեստներ հագած էր։ Քիչ մը վարդի գոյն կ'երեւէր այտիցը վրայ որք սովորաբար ոսկեգոյն էին։ Իր աչուքները յստակորէն կը փայլէին։ Մօտալուտ երջանկութեան յոյսը սիրուն Լիէթի կը վերընծայէր երիտասարդական աշխոյժ մը։ Ձեպ ճերմակ մազերն, այս տասնհինգ տարիներու միջոցին կանխահաս սպիտակացեալ, պառաւ չէին ցուցնէր զնս։ Այդ մազերը լուսապսակ մը կը ձեւացնէին իր գեղեցիկ ճակտին չուրջն և աւել

րութիւն մը, դիկատորը կ'արդարացնէ դիկտատորութեան հաստատումը։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օտեսայէ կը գրուի թէ Ինֆլուենցան վերստին ճարակած է հոն, երկու տարի առաջուանէն աւելի ծանրախտանշաններով։ Այս անգամ աւելի յաճախակի կը դիտուի որ Ինֆլուենցային կը յաջորդէ թոքաբորբ, և բռնուողներուն թիւն օր ըստ օրէ կ'աւելնայ ահարեկիչ համեմատութեամբ։ Ի Քիէվ կը նուազի այս հիւանդարակ։

—Թէեւ քանի օրէ ի վեր գիտցուած էր թէ բաց ի ցորենէ ամէն արմտեաց (ընդ որս գետնախնձորի) արտածումը պիտի արգիլուի, Ուքրայնոր այս արգելքը կը պարունակէր՝ սատիկ սրտայուզութիւն պատճառեց Օտեսայի մէջ։ Ուքրայնի հրատարակումէն երկու ժամ ետքն հեռագրատուները լի էր հետաքրքիրներով, որք իրենց փեթերսպուրգի թղթակիցներէն կը խնդրէին մանրամասն բացատրութիւններ նախարարական կարճ հրամանագրին վրայ։ Մաքսատան պաշտօնեայք անմիջապէս դադրեցուցին նաւերու բեռնաւորումն որք արմտիք կ'առնէին, և 250 լեցուն վագոններ ետ դրկուեցան։ Օտեսայի նաւահանգստին մէջ ամէն գործունէութիւն դադրեցաւ։ Հաղարաւոր բանւորներ որք նաւերու ապրանք լեցնելով կ'ապրին՝ փողոցս մնացին, և օտար երկիրներ արմտիք ղրկող վաճառականաց մեծագոյն մասն արձակեցին իրենց պաշտօնեից երկու երրորդ մասն, որք յայտնի չէ ինչպէս պիտի անցուցնեն ձմրան ամիսները։

Վնասուողներ միայն արտածողք չեն այլ և ներածող վաճառականք, որք ըստ մեծի մասին ապառիկ բերուած ապրանքները չեն ուզեր ստանձնել, առարկելով թէ քանի որ երկրին դրլխաւոր հարստութիւնք գնորդ պիտի չգտնեն բաւական ժամանակ, ի՞նչպէս կրնան դուրսէն բերուած ապրանք ծախել ընկերներուն։

Շատ տարիներէ հետէ այսքան անձկութիւն չէր տեսած Ռուսիա։ Վաճառականութիւնն ալ երկրագործութեան հաւասար խեղճութեան վիճակի հասած է։ Երկրագործութեան և վաճառականութեան վնասուելովը, գործարանք և արհեստաւոր դասք ևս ծանր հարուած ընդունած են։

ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Ի ՊԵՐԼԻՆ

Կը հաստատուի թէ Պ. Բոնսթան օրէնք մը կը պատրաստէ այն մարդոց դէմ որք ապրուստի միջոց ընտրած են անպատիւ կիներ պահելովև պաշտպանելով շահագործել անոնց մոլութիւնը։

Գերման կառավարութիւնն ևս նոյն խնդրով զբաղեալ է։ Կայսրն ընդուներ է այն գաղափար թէ անպատիւ կիները պէտք է զօրանոցի պէս կազմակերպեալ մասնաւոր կանանոցի մէջ ամփոփել։ զի, օրինակի համար, Բարլսրուհէի քաղաքային խորհուրդը դիտած է թէ քաղաքին մի քանի փողոցներուն մէջ անպատիւ կանայք եւ զանոնք շահագործող «բարեկամք» ա՛ն ստիճան շատցած են և կը նեղեն անցորդներն որ ցերեկ ժամանակ անգամ այն փողոցներէն անցնիլ անկարելի եղած է։ Ուստի քաղաքային խորհուրդն հանրագրով մը կը խնդրէ կառավարութենէն որ այս կիներ մասնաւոր տեղ մը դրուին և անբարոյականութիւնն հրապարակի վրայ այս ատիճան չզեղծանի չզառածանի։

Ի ՓԱՐԻԶ

Նոյմ. 3ին ի Փարզ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, նոր հիւանդանոցի մը հաստատութեան առթիւ, զոր Փարիզի 23 բարեհամբաւ բժիշկներ հիմնած են La Clinique Internationale de Paris անուամբ, յորում ձրիապէս կը նային իրենց դիմոյ հիւանդները։ Հիւանդանոցն հիմնած են իրենց ծախիւք, ո՛չ թէ շահու համար այլ մարդասիրութեան և գիտական յառաջդիմութեան տեսակէտով։ Կարճ միջոցի մէջ արդէն 11,000 հիւանդի քննութիւն կատարուած է այս հաստատութեան մէջ, աշխարհի ամէն կողմէ եկած հիւանդներ ընդունելով, և ամէն կերպ հիւանդութիւն դարմանելով։ Փարիզի հիւանդանոցք անբաւական կուգան դիմողներուն եւ շատ հիւանդներ չեն կրնար հիւանդանոց ընդունուիլ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԱՂԱՒՆԻՆԵՐ

Ֆրանսական նախարարութիւնն որոշեց օրինագիծ մը ներկայացնել խորհրդարանին, թղթատար աղաւնիներու վիճակագիրը կատարելու համար, այնպէս որ ֆրանսական իշխանութիւնք երբ և ուզեն կարենան արգիլել այս կենդանեաց ներածումն, որք ապառդային մէջ թշնամի բանակի մը կրնան ծառայել։

ԱԼԶԱՍՑԻՔ ԵՒ ԿԱՄՊԷԹԹԱ

Ալզասցիք Կամպէթթայի արձանը կառուցած են իւր գեղային բնակարանին մէջ ի Վիլլ տ'Ավռէ, և իւր սիրտ, որ յետ անդամանութեան տրուած էր Փոլ Պէռի, այս արձանին մէջ պիտի ամփոփուի։ Երէկ կատարեցաւ արձանին բացումը։

ՆԱՒԱՑԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Աշխարհի ամէն կողմը նաւերու թիւն է այժմ 43,514, յորմէ 9,638ը շոգենաւ են։ Շոգենաւուց 5,312ն Անգլիոյ կը պատկանին, 689ը Գերմանիոյ և 471ը Ֆրանսայի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Մարաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան կողմէ Ազգ. Պատրիարքարանի յանձնուած են Կաթողիկոսական ընտրութեանհրաւիրագրերը։

Կը լսենք թէ Սսոյ ու Աղթամարայ Կաթողիկոսութեանց և Երուսաղեմայ Պատրիարքութեան հրաւիրագրերն ուղղակի ղրկուած են։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՌԱՔՆՈՐԴՆ

Ադեքսանդրիոյ լրագիրը կը ծանուցանեն թէ Եգիպտոսի Հայոց առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան նախորդ շաբթուն ներկայացեր է Բարձր. Խեդիվին և Վեհ. Ահմէտ Մուխթար փաշային։

* * *

Վերջին պահուն ստացանք Գահիրէի մեր մասնաւոր թղթակցէն հոկտեմբեր 22 ամսաթիւ նամակ մը, որ կը նկարագրէ Գեր. Իւթիւճեան Հօր ժամանումն ի Գահիրէ և իւր առաջնորդական պաշտօնի գլուխ անցնիլն։ Այդ նամակը պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

ԳԻՄԱՐԱՆՈՅԻ ԴԷՊՔԻՆ

Ազգ. Հիւանդանոցի յիմարանոցին մէջ պատահած ցաւալի դէպքն, որոյ մասին ոստիկանութեան նախարարը տեղեկութիւն խնդրած է Պատրիարքարանէն, վաւերական աղբիւրէ հետեւեալ կերպիւ կը պատմուի մեզ։

Երեք շաբաթ յառաջ, մաս մը յիմարներ յիմարանոցի պարտէզին մէջ ըստ սովորութեան իրենց շրջագայութիւնն ըրած և զուարճացած միջոցին, որ իրենց առողջութեան համար կարեւոր գտնուած անօրինութիւններէն մին է, 35 տարեկան դաւառացի յիմար մը մարդապետի վրայ պառկած կը ննջէր, և ուրիշ յիմար մը, նմանապէս դաւառացի և իրր 40 տարեկան, որուն հետ ո՛ և է վէճ ունենալը բնաւ դիտուած չէր առաջուց, յանկարծ այն յիմարին քովէն անցած պահուն՝ պարտէզին նոյն կողմը նորոգութենէ մը մնացեալ քար մը առնելով երիցս այնքան ուժգին կը զարնէ խեղճ յիմարին գլխուն որ սա քանի մը ժամ վերջն հոգին կ'աւանդէ։

Որչափ եւս դէպքն յեղակարծ և անօրինակ եղած լլնի, այնու ամենայնիւ յիմարանոցի մասին մէջ հսկող պաշտօնէից կողմէ ցաւալի պակասութիւն մը կը ցուցնէ, և տարակոյս չունինք թէ պատասխանատուները պատժելու համար Հոգաբարձութեան կողմէ պէտք եղած անօրինութիւնն ամենայն անաչառութեամբ ի գործ պիտի դրուի։ Նուազ ծանր պարագայից մէջ, պաշտօնեաներ արձակուած են Հիւանդանոցէն, և արդի Օժանդակ Մասնախմբին անուանումէն ի վեր ալ ո՛չ նուազ փոփոխութիւնք եղած են պաշտօնէից, գեղջուհիները բառնալու և փափաքելի բարեկարգութիւնն անխախտ պահելու նպատակաւ։ Արդ, երբ՝ ո՛և է զանցառութեան հետեւանօք՝ մահ կը պատճառի Հիւանդանոցին մէջ, թէև յիմարի մը ձեռամբ և յիմարի մը մահ լինի այն, աւելի քան երբեք Հոգաբարձութիւնը ծանր պարտականութիւն ունի խստութիւն ցուցնելու, և իւր տնօրինութիւն ալ հաչակելու, ի բուժումդ դալթակղեալ մտաց։

* * *

Անգիտակից ոճրագործն, հարցաքննութեան ենթարկուելով, ինչպէս կը սպասուէր իւր մտային վիճակէն՝ այլ ընդ այլոց պատասխաններ տուած է։

Պահ մ'ըսած է թէ «Այս մարդուն դատապարտութիւնը քառասուն օրէ ի վեր որոշուած էր, և ինձ յանձնարարուած էր ի գործադրութիւն։ Ես ոճրագործ չեմ, այլ դատապարտութեան մը գործադրութիւնը կատարած եմ։»

Ուրիշ անգամ ալ ըսած է թէ «Ինք երեւելի մարդ մ'է, և իրենց կանոնաց հակառակ վարուող մարդիկն ահա՛ այսպէս կը պատժէ»։

Կը լսենք թէ այս քաղաքական դէպքին վրայ մեծ յիմարք ահնոյ դողի մէջ մնացեր են, զի մի՛ գուցէ նոյն դէպքն իրենց ալ պատահի։ Այս պարագայն ծանր նկատելութեան արժանի է, և յուսալի է թէ այսպիսի աղետալի անպատեհութիւն մը չկրկնուելու համար ազգու անօրինութիւն պիտի լլնի Հոգաբարձութեան և Օգնական Մասնախմբին կողմէ։

Ոճրագործ յիմարն առանձին տեղ մը դրուած է այժմ։

ՀԱՆԴԷՍ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Եկեղեցական եւ կրթական երկու նշանակելի հանդէսներ կատարուեցան երէկ, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն և Ազգ. Կեդր. Վարժարանին մէջ։

Առաւօտուն, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրբազանմտեանց հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, յետ որոյ պաշտօն կատարուեցաւ ի հանդիսաւորութիւն Հոգեւոր երջանկայիշատակ Տ. Ներսէս Պատրիարքի՝ որոյ մահուան տարեդարձն էր։ Խուռն բազմութիւն ժողովրդեան, մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն, համախմբուած էր Ղալաթիոյ եկեղեցին, ուր ներկայ էին նաեւ Կեդրոնական Վարժարանի խնամակալութեան անդամք և բոլոր սանունք, առանձնութեամբ իրենց տնօրէնին և ուսուցչաց ոմանց։ Պատարագիչ Սրբազանը պարագային յարմար օրհնութիւն մը կարդաց ժողովրդեան։

Ցաւարտ եկեղեցական արարողութեանց, Ղալաթիոյ խորհրդարանի մեծ սրահին մէջ սեղան մը տրուեցաւ շրջանաւարտ ուսանողաց։ Սեղանին կը նախագահէր Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս և ներկայ էին եկեղեցական հարք ոմանք, խնամակալութեան անդամք, Մէարիֆի պաշտօնատարութենէն Բաթիս պէյ (առաջին քարտուղար նախնական վարժարանաց վարչութեան) և Մուսթաֆա Բէշիա պէյ և այլ հաւաբիրակք։ Վարժարանի միւս աշակերտաց ալ սեղան տրուեցաւ իրենց յատուկ ճաշասրահին մէջ։

* * *

Սեղանն աւարտելէն անմիջապէս յետոյ, ժամ 7½ին, բացուեցաւ Ազգ. Ժողովոյ սրահն ուր պիտի կատարուէր Կեդր. Վարժարանի անդրանիկ շրջանաւարտից վկայականաց բաշխման հանդէսն։ Հրաւիրեալք կ'ընդունուէին խնամակալութեան մեծարոյ անդամոց կողմէ ուրք հանդիսին բարեկարգութեան ու կանոնաւորութեան ըստ հոգն անձամբ ստանձնած էին և ամէն ինչ պատշաճապէս կազմակերպած։ Ունկնդրաց յատուկ շրջափակն յատկացուեցաւ Ժողովրդեան։

Ժամ 8ին հանդիսասրահը մտաւ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարքն և բազմեցաւ նախագահական աթոռին վրայ, որուն հանդէպ սեղանի մը առիւ բոլորուած էին խնամակալութեան անդամք և անոնց շուրջը՝ Կեդրոնականի շրջանաւարտից տասն և հինգը։

Հանդիսականաց ի գլուխ կը նշանարուէին Գեր. Օրմանեան և Սրուանձտեանց Սրբազանները, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գարբիել Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան և այլ եկեղեցական հարք, Բաղաքական Ժողովոյ առանձնապետ Վռեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ, Կրթական Նախարարութեան ներկայացուցիչ Բասիլ պէյ և Մուսթաֆա Բէշիա պէյ, պարսկական ընդհ. հիւպատոս Ցովհաննէս Խան, և մի քանի հարիւր հրաւիրեալք, ականաւոր ազգայինք և զանազան դասակարգերու ներկայացուցիչք։ Ազգ. պաշտօնական ամէն ժողովնք իրենց ներկայացուցիչներն ունէին։ Կրթական Տեսուչ էֆէնտին բացակայ էր։

Սամաթիոյ Սահակեան Սանուց ընկերութեան ինչպէս նոյն Սահակեան երկսեռ վարժարանի խնամակալութեան կողմէ յատուկ ներկայացուցիչք եկած էին։ Կային նաև ընտանիքներ։

Հանդէսը բացաւ Խնամակալութեան Ատենապետ Ազն. Մկրտիչ էֆէնտի Էսաեան հետեւեալ բանախօսութեամբ։

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայր, Մեծարոյ Տեարք։

Խնդրեմ թոյլ տուէք ինձ որ բանալով հանդէսն, իւր նպատակն երկու խօսքով բացատրեմ։

Կրթութեան խնդիրը բաւական տարիներէ ի վեր ազգիս ուշադրութիւնը գրաւած՝ բարձրագոյն ուսմանց հաստատութեան մը պէտքն զգալի եղած էր, այն պահուն յորում Մեր Օգոստափառ Վեհապետ կրթասէր Սուլթան Ապդիւլ Համիտ Խան իւր գլխաւոր հոգածութեան առարկայ ըրած է երկրին մէջ կրթութեան ծաւալումն, հաստատութիւն մը ըսի ուր ամփոփուին թաղային, տեսական և այլուր նախնական կրթութիւն ստացած ուսանողք եւ կատարեալագործեն զայնս։ Ուրախ ենք ամենքս ալ որ ազգը կարողացաւ զայս ընել պատրաստելով լաւ պայմաններու մէջ այս հաստատութիւն և նմա Ազգային Կեդրոնական Վարժարանի անուն տալով պատիւ ըրաւ մեզմով կապել առաջին Խնամակալութիւնն և յանձնել մեզ վարժարանս բանալու և հինգ տարի շարունակելու հոգը։ ուրախութեամբ ընդունեցանք այն պաշտօն մեր ամենուն ծանօթ ընկերօքս հանդերձ, վասնզի ամենքս ալ փափաքող էինք, այս ճիւղին մէջ մեր կարողութեան չափով ծառայել մեր սիրելի ազգին։

Ինչպէս ամէն նոր գործ՝ այս ալ իւր մեծ դժուարութիւններն ունէր, դժուարութիւնք աշակերտաց ընդունելութեան, կարող դասատուաց ընտրութեան, որոց թիւը դժբախտաբար շատ անձուկ է ազգին մէջ, և դժուարութիւն յայտագրոյ գործադրութեան մէջ։

Մեր նպատակն էր որ Կեդրոնական Վարժարանի ուսանողք ազգին ամբողջութիւնը ներկայացնեն թէ՛ աղքատ և թէ բարեկեցիկ դասուն, թէ դասատուներն ըլլան առաջին կարգի՝ ազգային և օտար, և թէ մեր ուսմանց ծրագիր ըլլայ ազգին բուն պիտոյիցը և ժամանակին պահանջմանցը պատասխանող։

Աչխատեցանք սոյն նպատակաւ և այս ոգւով, և այսօր կրնանք յայտարարել թէ Կեդրոնական Վարժարանի աշակերտք կը ներկայացնեն ազգին ամէն դասուն զաւակունք թէ՛ Պոլիս և թէ՛ գաւառ։ ուներմք պատուական խումբ մը առաջնակարգ դասատուաց, և ընտիր ծրագիր մը ուսմանց։

Տնտեսական ճիւղին մէջ ալ ըրած եմք ամէն բան մեծ խնայողութեամբ, բայց չպակասելով այն ամէն ծախս թէ դասատուներէ և թէ պաշտօնէութենէ որք վարժարանիս բարեկարգութեան և յառաջադիմութեան կը նպաստէին և որք աշակերտաց հանգստութեան համար պէտք էին։

Թէեւ ամէն տարի կանոնաւոր քննութիւններ եղած են ի ներկայութեան երբեմն Ձեր Բարձր Սրբազնութեան և կարող ուսուցչաց, բայց պաշտօնական հանդէս չունեցանք։ իսկ այսօր, Սրբազան Հայր, արդիւնք մեր հնգամեայ պաշտօնավարութեան՝ պատիւ ունիմք ներկայացնել Ձեզ ուրախութեամբ վարժարանիս 120ի մօտ ուսանողներն, եւ մեր անդրանիկ շրջանաւարտներն որոց վկայականները պատրաստ այժմ բաշխումն տեղի պիտի ունենայ։

Արդ, Սրբազան Հայր, Խնամակալութիւնս խորին շնորհակալութիւն յայտնելով առ Ձեր Բարձր Սրբազնութիւն որ մեր հրաւէրն ընդունելով հաճեցաք պատուել սոյն հանդէսը Ձեր նախագահութեամբ և առ Մեծարոյ Տեարս որ նոյնպէս կը պատուեն մեզ իւրեանց ներկայութեամբ, կը հրաւիրեմ վարժարանիս Տեսուչ էֆէնտին որ համառօտակի տեղեկագրով մը բացատրէ վարժարանիս ուսումնական վիճակն։ Արդէն մեր ընդարձակ տեղեկագիր թէ՛ Ուսումնական և թէ Տնտեսական ճիւղին համար ներկայացուցած եմք առ Պատկառելի Վարչութիւնդ։

Ըստ այս հրաւէրի, Կեդրոնական Վարժարանի անօրէն և միանդամայն Խնամակալութեան անդամ Յարութիւն էֆէնտի Ն. Մոստիչեան կարդաց իւր տեղեկագիրն որ մեկին կերպով կը պարզէր վարժարանին ուսումնական վիճակն և կը հաղորդէր շրջանաւարտից անուանքն, հանդերձ իւրաքանչիւրին ընդգրկած ասպարիզին յիշատակութեամբ։ Այս տեղեկագիր որ իւր տեսակին մէջ կրնայ տիպար մը համարուիլ, ցերմպէս ծափահարուեցաւ։

Ցաւարտ ընթերցման տեղեկագրին, շրջանաւարտ ուսանողներէն Պ. Արտաշէս Փէչտիմալճեան կարդաց թուրքերէն ուղերձ մը որով իւր և իւր ընկերաց երախտագիտութիւնը կը յայտներ առ Ս. Պատրիարքն, Խնամակալութիւն և համայն բարերարս, և սրտագեղ բարեմաղթութիւններ կ'ընէր վասն արեւշատութեան կենաց Վեհ. Սուլթանին Որոյ Օգոստափառ անուան ձօնեալ գեղեցիկ ոտանաւորով մը կ'աւարտէր իւր Ուղերձ։ Բոլոր հանդիսականք յոտնկայս ունկնդրեցին Ն. Վեհափառութեան ձօնեալ տողերուն և որոտաղին ծափահարութեամբք ու «կեցցէ»ներով թնդացուցին սրահն։

Ապա, կրթական նախարարութեան ներկայացուցիչ Բասիլ պէյ, թուրքերէն բանախօսութիւն մը կարդաց որով յայտնելով թէ Կրթական Վեսէր. նախարարը նախարարաց խորհրդոյ նստին ներկայ գտնուելուն պատճառաւ՝ իւր կողմէ ներկայացուցիչ կարգած էր զինքը, իւր խնդակցութիւնները կը յայտնէր Կեդր. Վարժարանի յառաջդիմութեանն համար և բարեմաղթութիւններ կընէր վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին, խօսելով Ն. Վեհափառութեան կրթասիրական բարձր զգացմանց վրայ։

Դարձեալ հանդիսականք յոտնկայս ծափահարեցին Օգոստափառ Սուլթանի անունն, եռանդագին «կեցցէ»նեռով։ Յետ որոյ, կատարուեցաւ Կեդր. Վարժարանի տասն եւ ութ անդրանիկ շրջանաւարտից վկայականաց բաշխումն։ Տնօրէնը՝ Մոստիչեան էֆ.՝ կը կարդար իւրաքանչիւրի անունն ու յառաջդիմութեան աստիճանն և Խնամակալութեան Ազն. Ատենապետը կը յանձնէր վկայական։ Շրջանաւարտք մի առ մի Ս. Պատրիարք Հօր աչն համբուրելով, նորա օրհնութիւնը կ'առնուին և հանդիսականաց որոտընդոստ ծափահարութեանց մէջ կը դառնային իրենց տեղերը։

Աւասիկ շրջանաւարտից անուանքն։

Պարոնայք՝
Աստուածատուր Հարենց
Արիստակէս Սարգսեան
Արշակ Զօպանեան
Արտաշէս Փէչտիմալճեան
Գարեգին Տ. Խաչատուրեան
Գարեգին Զրահեան
Երուանդ Մանուէլեան
Հայկ Փէչտիմալճեան
Ղեւոնդ Սրուանձտեանց
Մաքսուտ Միհրդատեան
Մկրտիչ Սեդրակեան
Մարտիրոս Թօմպաքճեան
Յովհաննէս Գարիպեան
Պետրոս Քէրէքստէճեան
Սոփոն Սիրունեան
Վաղարշակ Մեսրովպեան
Վարդան Եսայեան
Տրդատ Եսայեան

Շահեկանութենէ զուրկ չենք համարիր հրատարակել նաև ի ստորև պատճէնն վկայականաց, որք մագաղաթեայ թղթի վրայ ընտիր փորագրութեամբ պատրաստեալ էին գեղագիր։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ

—o—

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պարոն... ծնեալ ի... յ18... եմուտ ի Կեդրոնական Վարժարան յամին 1887 ի..., եւ կատարեաց զընթացս ուսմանց։ Անցեալ ի հանդիսի քննութեան յամենայն ուսմունս, ի գրականս և ի գիտական, որ ի ծրագրի վարժարանիս, գտաւ արժանի ատիճանայն ցուցակելոյ և կոչեցաւ

ՊՍԱԿԱՒՈՐ Ի ԴՊՐՈՒԹԻՒՆՆ։

Խնամակալութեան
Ատենապետ — Ատենադպիր
Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ — Մ. ԷՍԱՅԵԱՆ

Տնօրէն Յ. Ն. ՄՈՍՏԻՉԵԱՆ
Սպասաւոր-Ընդհ. Վկայելոյն

* * *

Վկայականաց բաշխումէն յետոյ, երկու շրջանաւարտք, Պ. Պ. Արշակ Զօպանեան և Պետրոս Քէրէքսէճեան, կարդացին երկու դեղեցիկ գրութիւններ, մին գրական և միւսը գիտական, զորս յատկապէս պատրաստած էին այս հանդիսի համար։ Պ. Զօպանեան որ իրեն նիւթ ընտրած էր Բանասիրութիւն, գոդտրիկ գրուածի մը մէջ վառ կերպով ի յայտ կը բերէր գրական այն կանխահաս կարողութիւնը որով փայլած է արդէն ի լրագիրս։ Պ. Քէրէքսէճեանի գրուածն՝ Գիտութիւնը արդէ՞ն ինչ-ցն ունի՞ գրուած էր ախորժելի ոճով մը և ունկնդրուեցաւ ուշ նուազ հաճոյքով։ Երկու Պարոններն ալ եռանդուն շեշտերով կատարեցին իրենց արտասանութիւնն և համակրելի ծափահարութիւններ ստացան։

Հանդիսին յայտագիրը դեղեցիկ անակնկալ մը կը վերապահէր հանդիսականաց դրաստէր մասին մանաւանդ։ Երկու շրջանաւարտից արտասանութիւններէն յետոյ, պիտի խօսէին Թէրզեան և Տէմիրճիպաշեան էֆէնտիները։

Թովմաս էֆ. Թէրզեան արտասանեց քերթուած մը՝ ՈՂՋԵՐԹ ԱՌ ՇԸՐՋԱՆԱՒՈՏՍ՝ զոր ուսուցչի և բանասեղծի կրկին ներշնչումներով գրած էր, այն զգայուն շեշտերով և գողտրիկ ոճով զոր համակրելի քերթողը գիտցած է միշտ պահել։

Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեան, որուն արտասանութիւնն իսկ կը բաւէ յուզիչ ըլլալու և ունկնդրաց սրտին զարնելու, եթէ չըլլար իսկ գրուածոյն վսեմութիւնը, բանախօսութիւն մը կարդաց ի դիմաց ուսուցչական մարմնոյն Կեդրոնական Վարժարանի։ Այս կէս-պաշտօնական հանդամանք բան մը չէր պակսեցուցած բնաւ իւր բանախօսութեան գրական արժանիքէն։

Թէրզեան և Տէմիրճիպաշեան էֆէնտիներն երկարատեւ, — ու չափազանցութիւն չէ ըսել թէ մրրկին, — ծափահարութիւններ խլեցին հանդիսականներէն։

(Մեր ընթերցողաց հաճոյք մը պատճառելու համար, կը փութանք ծանուցնել թէ յառաջիկայիս պիտի հրատարակենք Թէրզեան էֆէնտիի քերթուածը ու Տէմիրճիպաշեան էֆէնտիի բանախօսութիւնը, ինչպէս նաեւ Պ. Զօպանեանի Բանասիրութիւն ամէն ժամանակ։ Կը յուսանք թէ՝ Խնամակալութիւնը կը հաճի խմբագրութեանս հաղորդել նաեւ Տնօրէն էֆէնտիի չափեկան տեղեկագիրն ի հրատարակութիւն։)

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրն հանդէսը փակեց հակիրճ ատենաբանութեամբ մը, օրհնելով Կեդրոնական վարժարանի հոգեւոր Հիմնադրին յիշատակը, Խնամակալութեան և ուսուցչական մարմնոյն ջանքերն ու աշակերտաց աշխատութիւնները, և հայրական յորդորներ ուղղելով շրջանաւարտից։ Ն. Ամենապատուութիւն խօսքն ուարտեց ջերմագին բարեմաղթութեամբք վասն արեւշատութեան Օգոստափառ Սուլթանին՝ կրթութեան պաշտպան Վեհապետին՝ Որուն բարձր հովանւոյն ներքեւ հաստատուած է, ըսաւ, և կը յառաջդիմէ Կեդրոնական վարժարանն ինչպէս նաեւ կրթական և այլ բարեպատակ հաստատութիւնք։

Բոլոր ներկայք յոտնկայս ունկնդրեցին Ս. Նախագահի խօսքերուն և «կեցցէ Վեհ. Սուլթան» գոչելով ծափահարելին ջերմապէս։

Ս. Պատրիարք Հայրն շնորհակալութիւն յայտնեց Կրթական Նախարարութեան ներկայացուցիչներուն, օրհնեց զհանդիսականս և զազգն Հայոյ, և Պահպանիչով փակեց հանդէսն։

* * *

Ն. Ամենապատուութիւն և եկեղեցական ու աշխարհական բոլոր հանդիսականք Խնամակալութեան կողմէ հրաւիրուեցան յարակից մեծ սրահն ուր ճոխ շքասեղան մը պատրաստուած էր։ Այդ սեղանի շուրջը փոխանակուեցան ջերմագին շնորհաւորութիւններ ազգ. կրթական այս բարձր հաստատութեան վարիչներուն և սատարողներուն։ Զուարթ ոգեւորութիւն մը տիրեց մանաւանդ, երբ հանդիսականներէն յետոյ՝ շրջանաւարտք և ուսանողք բոլորուելով՝ իրենց հրաժեշտի ողջոյնները փոխանակեցին եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին Խնամակալութեան հարանամ անդամոց, իւրմէնց համակրելի տնօրէնին և ուսուցչաց։

Այս կերպով վերջացաւ երէկի հանդէսն, որ իւր կարեւորութեան համապատասխան վայելչութեամբ կազմակերպուած էր, և ժամ 11ին մօտ մեկնեցան հանդիսականք՝ խնդակցութիւններ յայտնելով առ Պատ. Խնամակալութիւնն իր հնգամեայ պաշտօնավարութեան գեղեցիկ արդիւնաւորմանն համար և շնորհակալութիւններ՝ իրենց գտած մեծարալից ընդունելութեանն համար։

* * *

Թէ՛ միջօրէի հացկերոյթն և թէ՛ հանդէսն յետոյ տրուած շքասեղանը (պֆէ-ֆէն) պատրաստուած էին ճաշարանապետ Թօգաթլեան էֆէնտիի կողմէ, որուն անունը գրաւական մ'է թէ ամէն ինչ կատարեալ էր ու վայելուչ։ Այս կարգի հանդիսական սեղաններու համար հայ ճաշարանապետն ստացած է արդարեւ այնտիսի փորձառութիւն մը և ի յայտ կ'ածէ այնպիսի ճաշակ մը որք ընդհանուր գոհացում կը պատճառեն։ Մեր նկարագրութիւնն ամբողջացնելու համար աւելորդ չէր այս հակիրճ յիշատակութիւն։

Երէկի ռուսական Սուրհանդակաւ առնուած թիֆլիզի լրագիրք, որոց թուականը կը հասնի մինչեւ հոկտեմբեր 19, ո՛ր եւ է յիշատակութիւն չեն պարունակեր ի մասին երկու եպիսկոպոսաց հեռացման ի Ս. Էջմիածնէ։ Այսու հանդերձ, դէպքը Պաթումէ ականատես անձի մը կողմէ հաղորդուած ըլլալով մեզ, դժբախտաբար անտարակուսելի է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ
ԳՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Երէկ, միջօրէին, ըստ հրաւէրի Պատրիարքական Տիգապահին՝ ի նիստ գումարուեցան երկու վարչական մարմիններն և համայն երեսփոխանք՝ ըստ ազգային ընդհանուր կանոնագրութեանց, Բ. Դրան ներկայացուցած ընտրելեաց ցանկէն երկրորդ ընտրութիւնը կատարելու համար։ Պատրիարքարանը շրջապատեալ էր ժողովրդեան խուռն բազմութեամբ, որուն կը հսկէին առաւօտեան բազմաթիւ ոստիկանք եւ զինուորք, ընդ հսկողութեամբ մարաքաղաքիս ֆէոդորֆ գնդերեան հրամանատար Մէհմէտ փաշայի։

Ժողովականք երկար հակաճառութիւններէ և այսպիսի պարագայից մէջ սովորական բանակռիւներէ յետոյ, կատարեցին այս երկրորդ ընտրութիւնն յորում պարտէին ընտրելեաց ընդհանուր ցուցակէն երեք ընտրելի նշանակել, որոյմէ միոյն ընտրութիւնը կատարուի յեկեղեցւոյ, Ս. Սինոդի անդամոց ձեռամբ։

Քուէարկութեան արդիւնքը նախկին Պատրիարք Յովակիմ երրորդին կուսակցութեան յոյժ անյարող եղաւ, վասն զի քուէից առաւելութեամբ ընտրելի հանդիսացան Տեղապահ Դոր՛թեոս, Միտիլլիի Մետրապոլիտ Կոնստանդի՛նոս և Փիլիպէզայի Մետրապոլիտ Նէո՛ֆիտոս Սրբազան Արքեպիսկոպոսներն, յետ որոյ կղերական գասն՝ երեսփոխաններով հանդերձ՝ եկեղեցի իջնելով և դպրաց այս պարագային յատկացեալ աղօթքներն եւ մաղթանքն երգած միջոցին՝ երրորդ նուիրական քուէարկութիւնը կատարուեցաւ և Ս. Սինոդի անդամոց մին առաջին նստարին օգնականութեամբ քուէատուփը բանալով բարձր ձայնիւ ընտրելեաց անուանքը կարդացին և քուէից գրեթէ բացարձակ առաւելութեամբ ՊԱՏՐԻԱՐՔ օրթոդոքսութեան հռչակուեցաւ Բրէսլէզայի Մետրապոլիտ Տ. Տ. ՆԵՕՖԻՏՈՍ Սրբազան Արքեպիսկոպոսն։ Նորընտիր Ս. Պատրիարքը ընտրութեան պահուն Պատրիարքարանն կը գտնուէր։

Եղելութիւնը Պատրիարքաց տոմարին մէջ արձանագրուելով և Սինոդական ստորագրութեամբ վաւերանալով՝ անմիջապէս հեռագրուեցաւ բոլոր օրթոդոքս եկեղեցեաց, որոց ծանուցուեցաւ ընտրութեան արդիւնքն, որպէս նաեւ Մաղաքիան խմբագրուելով և կնքուելով խրկուեցաւ նոյն միջոցին առ Բ. Դուռն։

Նորընտիր Պատրիարքը 60-65 տարեկան եկեղեցական մ'է։ Նախապէս վարած է Ֆիլիպէի, Ադրիանուպոլսոյ և Մանասպրի միտրապոլիտութիւնները։ Ն. Սրբազնութիւն երեք ամիս առաջ Բրէսլէզայի միտրապոլիտ ընտրուած ըլլալով, հրամանագիրն ստանալու համար ատ եկած էր, սակայն Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքի մահուան պատճառաւ իւր ուղեւորութիւնը յետաձգած էր սպասելով պատրիարքական ընտրութեան։

Ցունական Նէո՛ֆիտոս անունը կը նշանակէ Նորատնկ։

ԴՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ

Իւլալի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Տրաբզոնի կառավարիչ Խուրշիտ պէյի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատ-

ուանշան տրուեցաւ Ռուսերիոյ Կայսեր սենեկապետներէն Բարման Սթրհանրի կոմսին և երրորդ կարգի Օսմանիյէ Պառոն Զէմէրլի։

——

Կրետական շքադրամ տրուած է մայրաքաղաքիս կեդրոնական հրամանատար Արիֆ փաշայի, Սպարապետի Դրան պաշտօնատան նախագահ Շէրէֆֆէտտին էֆէնտիի եւ նոյն պաշտօնատան Մէջթուպճի Մուխթար էֆէնտիի։ Նոյնպէս Կրետական ոսկի ու արծաթ շքադրամները զինուորական բարձրաստիճան սպայից և Սպարապետի Դրան բարձրաստիճան պաշտօնէից ոմանց։

——

Ի ԿԱՑՍ · ՊԱՂԱՏ

Բարձր · Մեծ-Եպարքոսը, Ծովային գործոց Վեհ · նախարարը և Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ըէշիտ պէյ երեկ յաջորդաբար կայս · պալատ գնացին և ստացան Վեհ · Սուլթանի հրամանները։

—Ուրբաթ օրը Սէլամլըքէն յետոյ աստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ Վեհ · Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցած էր։ Ն · Վեհափառութեան հրաւիրանօք դեսպանը, որդին, դեսպանատան պաշտօնեայք, գերմանական դեսպանը, կինն, աղջիկները, խորհրդականն և դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք նոյն իրիկունը ներկայ գտնուեցան ի պատիւ իրենց տրուած հացկերոյթի մը։ Հրաւիրեալք մինչեւ եւրոպական ժամ 10 կայս · պալատ մնալով, պատուասիրուեցան և կայսերական մեծարանաց արժանանալով մեկնեցան։ Աւստրիական դեսպանուհին անձնական տակրութեան պատճառաւ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ։

——

Ի Բ · ԴՈՒՌՆ

Ֆրանսական և գերմանական դեսպանք շաբաթ օրը Բ · Դուռն երթալով, տեսակցեցան Բարձր · Մեծ Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վեհ · նախարարին հետ։

—Օսմ · կայս · Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սրը Էյակար Վինսընդ շաբաթ օրը Բ · Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր · Մեծ-Եպարքոսին հետ։

——

ԵԷՄԷՆ

Ըստ տեղեկութեանց Թէրէքի, Եէմէնի ընդհանուր հրամանատար Ֆէրիդ Ահմէտ Ֆէյզի փաշայի կողմէ Բ · Դրան ուղղեալ հեռագրոյ մը համաձայն, իբրեւ արդիւնք զինուորական առաջին շարժման, Եէմէնի մէջ սկսած է կատարեալ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն տիրել։ Ն · Վեհափառութիւն յարած է թէ այժմ Եէմէնն գտնուող զինուորական ոյժը բաւական է անդորրութիւնը մշտնջենաւորելու, թէ ուրիշ ոյժեր զրկելու հարկ չկայ և թէ զինուորաց մէկ մասն արդէն հրամանի կ'սպասեն իրենց տեղերը վերադառնալու։ Հետեւաբար կը յարէ Թէրէք, կայս · կառավարութիւնը գանգրած է նախապէս զրկուիլն որոշուած զինուորներու առաքումը։

Սանաա եւ Թազ գաւառի ժողովուրդը խումբ խումբ կառավարութեան դիմելով հնազանդութիւն կը յայտնէ, որով այդ կողմերն յեղուզկութիւնն ի մասոյ բոլորովին պիտի անհետի։ Արդէն, կառավարական ու առեւտրական գործառնութիւնք վերըսկսած են կանոնաւոր կերպիւ կատարուիլ եւ խնդիրն իւր կարեւորութիւնը կորսնցուցած է։

* * *

Եէմէնի ընդհանուր հրամանատար Ահմէտ Ֆէյզի փաշայի կողմէ հոկտ · 19 թուականաւ ուղղեալ հեռագրոյ մը համաձայն, իբրեւ դէմ Զէմար ժամանուելով, տեղւոյն երեւելեաց ու ժողովրդեան կողմէ լաւ ընդունելութիւն եղեր, թէ ամենուն կողմէ բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ · Սուլթանին եւ թէ Պրիմ գաւառակի Շէյխերուն ու երեւելեաց յորդորականներ զրկուեր են։

——

ՅՈՐԵՆԻ ԵՒ ԽԱՀՈՒԷՅԻ ԳԻՆԸ

Ռուսիայէն առնուած լուրեր, ելնսուն կոպէկի բարձրացում մը կը ծանուցանեն ցորենի գնոյն վրայ։

Եւրոպոյ մէջ ևս խահուէյին գինը բարձրացեր է։

——

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կայս · բժշկական ընկերութեան վերջին նստին մէջ, որ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Զօէրոս փաշայի, Տքթ · Սիթաքիս յայտարարութիւն մը ըրաւ սև ծաղկախտի մասին, որ կը ճարակի ի Խասգիւղ։ Պատուասաք պարտաւորիչ ընելն ընդդէմ նիւթ եղաւ այդ նստին մէջ, յորում Մավրոյենի փաշա ըսաւ թէ այս մասին վերստին պիտի գրէ Բարձր · Մեծ-Եպարքոսին և իր առաջարկութեամբ, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ ձրի պատուաստի ճիւղ մը հաստատելու համար ընկերութեան կեդրոնաւորին։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սուրիոյ կուսակալութենէն հոկտեմբեր 24 և 25 թուականներով եկած հեռագրերու համաձայն, Դամասկոսի մէջ նոյն ամսոյ 24ին 15 հոգի հնտախտ բռնուելով, ասոնցմէ 6ն և առաջուան բռնուածներէ 8ը մեռեր են։ Հոկտեմբեր 25ին եւս Դամասկոսի մէջ հնտախտ 13 հոգի բռնուելով, ասոնցմէ 4ն ու առաջուան բռնուածներէ 4ը մեռեր են։

Հոկտեմբեր 24 թուական ուրիշ հեռագրոյ մը համաձայն Հալէպի և Անտիոքի մէջեւ թէեւ հնտախտի ոչ է դէպք չէ պատահած, սակայն Պիրէճիկի շրջակայքի մէկ գիւղին մէջ հնտախտ երկու մահեր պատահեր են։ Հոկտեմբեր 25 թուական հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ վերջին քսան և չորս ժամու մէջ հնտախտի ոչ է դէպք չէ պատահած։

Հոստյատայէն նոյն թուականաւ եկած հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ հընտախտը անհետանալու վրայ է։

Հոկտեմբեր 26 թուական հեռագրոյ մը համաձայն, Դամասկոսի մէջ հնտախտ 19 հոգի բռնուելով, ասոնցմէ 8ն և առաջուան բռնուածներէ 9ը մեռեր են։

——

ԳՈՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ կուսակալին կողմէ Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագրոյ մը համաձայն, Երզնկայի շրջակայ Պալեան գիւղտիրութիւնի բնակիչներէն Խալիլ աղա, որ Գօզիչանի կողմերը պտտելով անգործութիւնը վրդովող անհանոյ ընթացից մէջ գտնուած էր, Երզնկայ գտնուող կարնոյ կուսակալին դիմելով հնազանդութիւն յայտներ և ընդունուելով, երաշխաւորութեան ներքեւ առնուեր է։

—Ըստ տեղեկութեանց Սապէի, անցեալները Տէրսիմի Օվաճըք գաւառակէն տան և հինգի չափ աւազակներ Երզնկայի գիւղերուն վրայ յարձակելով, կարասիներ անասուններ ևն յափշտակելով հեռացեր են։ Աւազակք Մէրճան Պօղաքը տեղէն անցնելու պահուն, շրջակայ Սուրպիհան գիւղի երեւելիներէն Ագիզ աղա գիւղին երիտասարդները հաւաքելով, աւազակներն հալածեր և կռուեր ու յափշտակեալ կարասիներն ու անասունները ետ առեր է։ Կռուի պահուն աւազակ մը սպաննուեր է։ Աւազակաց ձեռքէն Մարթինի հրացան մը եւս առնուեր է։ Այս լսուելով տեղական էտհէմ էֆէնտի զրկուեր է, որ ետ առնուած կարասիներն ու անասուններն իրենց տէրերուն վերադարձուցեր է։

—Դ · զօրաբանակի հրամանատար Զէքի փաշա Մալագկերտ կը գտնուի Համիտիէ հեծելագունդերու կազմակերպութեանհամար։ Ն · Վեհմութեան տրամադրութեան ներքեւ գտնուելու համար Մշոյ կառավարիչ Էնիս էֆէնտի Մալագկերտ գնացեր է, հրամանաւ Բաղեշի կուսակալութեան։

Կայս · հրամանաւ՝ Պասրայէն երկու պատանիներ մայրաքաղաքս պիտի բերուին բարձրագոյն վարժարանաց մէջ դաստիարակուելու համար։ Ասոնց ճանապարհի և այլ ծախքերը կայս · անձնական Գանձէն պիտի վճարուին։

—Սկիւպի ու Մանաստիրի մէջ այս օրերս առատ ձիւն տեղացեր է։

—Սամսոնի շրջակայքը գտնուած ճահիճները մաքրելու համար կատարուած աշխատութեանց պահուն արծաթ հին դրամ մը եւ արձանի կտորներ գտնուեր են։

—Ըստ տեղեկութեանց Սապէի, Պըրուսայի ոստիկանապետ Սիւլէյման էֆ · իւր պաշտօնին մէջ զեղծումներ գործած ըլլալով, հարցաքննութեան ենթարկուեր է։

—Պուլկարիոյ օսմանեան գոմիսէրին տրամադրութեան ներքեւ քարտուղար մը եւս յատկացնել հարկ դատուելով, Կայս · հրամանաւ՝ այդ պաշտօնին կոչուեր է Արտաքին գործոց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Նէպիզ պէյ, տասն և հինգ ոսկի ամսաթոշակով։

—Մայրաքաղաքիս պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան յառաջիկայ շաբաթ օր Թէհրան պիտի ուղեւորի։

—Պոլսոյ քարտիզաց Ղալաթիոյ մասին չինութիւնը պիտի սկսի մարտ ամիսէն։

—Շաբաթ գիշեր ի Բերա Գալեօնէը Գուլլուք, Բէշիկթաշի փողոցին մէջ քարուկիր տուն մը այրեցաւ։ Այդ տուն, որ ապահովագրեալ էր, հեղեղացոյ մը սեպհականութիւնն էր և անբնակ։

—Էնկիւրիէն մինչեւ Սեբաստիա շինուելիք երկաթուղւոյն գծերու անցնելիք տեղերը քննելու համար զրկուած պաշտօնեայք եռզատ ժամաներ են։

—Երէկ Պալաթի նաւամատոյցին առջեւ մավնա մը նաւակի մը զարնուելով ընկղմեց։ Նաւավարն՝ հրեայ մը՝ ծովն խնալով, խզդուեցաւ։

—Մանասդիրի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Իպրահիմ անուն մարդ մը մեռեր է հարիւր տարեկան։

—Զեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղած զեկոյցն ըրած է Թրամուէյի ընկերութեան, որ մէջերկրեայ աւրուած քարորդներն ընդունելն կառքերուն մէջ։

ԹՐԱՄՈՒԷԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ · ՊՈԼՍՈՅ

Ծուցակ 1891 հոկտեմբեր 19|31ին տեղի ունեցած գլխավճարի 19դ · վիճակահանութենէն ելլող թիւերուն։

83, 109, 272, 296, 342, 373, 409, 592, 606, 683, 709, 1049, 1192, 1246, 1434, 1458, 1589, 1643, 1710, 1713, 1726 1752, 1808, 1850, 2014, 2232, 2406, 2425, 2428, 2432, 2471, 2485, 2538, 9599, 2732, 2782, 2799, 2859, 2979, 3004, 3025, 3241, 3371, 3423, 3581, 3671, 3732, 3737 3805, 3911 4296, 4298, 4302, 4314, 4382, 4416, 4435, 4523, 4536, 4737, 4836, 4865 5050 5244, 5359, 5394, 5419, 5510, 5530, 5636, 5704, 5707, 6272, 6291, 6337, 6505։

Վերոյիշեալ պարտատոմսք պիտի վճարուին յառաջիկայ դեկտեմբեր 1էն սկսեալ, ընկերութեան կեդրոնատեղին ի Կալաթա, Բէյրէմպէ-Բազար, Զընար փողոց, ուր պրոսպեքտները բաժնետեաց տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուին։

Կ · Պոլիս, 31 հոկտեմբեր 1891

1—3

ԱԶԳ— Պ · Միհրան Սարգիսեանի ապահովագրական գրասենեակն, ի Պահճէ Գաբու, թիւ 27, պիտի փոխադրուին Համիտիէ, Ճատտէսի, թիւ 8, Հանրային պարտուց վարչութեան շէնքին հանդէպ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ · ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ · 6 Նոյեմբեր։— Փեթերսպուրկի սեղանաւորական հրապարակին կացութեան համար Կայս · Պանքայի տնօրէնութեան գումարման ներկայ էին նաեւ մասնաւոր դրամատանց տնօրէնք։— կառավարական պաշտօնաթերթը պաշտօնապէս կը հերքէ այն լուրը թէ կայսրութեան պանքան դադրեր է կարգ մը պարտատոմսից վրայ փոխատուութիւն ընելէ · փոխատուութիւնք առաջուան պէս կը շարունակին։

——

ԼՈՆՏՈՆ · 6։— Ց'Ուսթերֆորտ կռիւ մը տեղի ունեցաւ Փառնէլեաններու և հակափառնէլեաններու միջեւ։

—Ռիւթէր կիմանայ թէ Պ · Կիրս ի մօտոյ Փարիզ պիտի երթայ քանի մը օր մնալու · Պ · Կիրս անխուսափելի կը նկատէ այցն ի Փարիզ, ի Մոնցա այցելութեան առթիւ չափազանց զրոյցներուն պատճառաւ։

——

ՓԱՐԻԶ · 6։— Փորթուկալի դեսպանատան մէկ ծանուցագիրը կը հաստատէ թէ արտաքին փոխառութեան արժէթղթոց յունուարի կարգը պիտի վճարուի։

——

ԱԹԷՆՔ, 6։—Անունն անծանօթ անգլիական նաւ մը, որ քարիւղ բեռցած էր Պիրէոն տանելու համար, ուրբաթ գիշեր ամրողջովին այրեցաւ Եւրոպոյ ծոցին մէջ, ծովուն բացը։ 10 նաւագք կորան և վեց ազատեցան։

——

ԼՈՆՏՈՆ, 7։—Գանձարանի խորհրդականական քարտուղար Պ · Ճաքսըն Պալֆուրի տեղ տանձնեց Իրլանտայի վարչապետութեան պաշտօնը։

—Ռիւթէր Վալտրէկվէյ կ'իմանայ թէ զինուորական դատապետ Մոնթ Հանրապետութեան նախագահ ընտրուեր է։

——

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿ, 7։—Լրագիրք կը հաղորդեն կայսրութեան Պանքային տնօրէնութեան հետ մասնաւոր պանքաներու տնօրէններուն խորհրդակցութեան նպատաւոր արդիւնքն, ըսելով թէ այս արդիւնք ապահովիչ ազդեցութիւն պիտի ունենայ ռուսական հրապարակին վրայ։

——

ՎԻԵՆՆԱ, 7։—Հոստեյատայի մէջ հընտախտ ծագած ըլլալուն, հրաման եղաւ եօթնօրեայ հակոդութեան ենթարկել Եամպոլէն մինչեւ Պապ-էլ-Մանտէպ արաբական եզերքէն եկող նաւերը։

—Նոյե Ֆրոյէ Փրէսէ Փեշթայէ կ'իմանայ թէ դրամոց ընթացքը կանոնաւորելու համար Հունգարիոյ երմտական նախարարին հաւաքած ոսկւոյ մթերքը 40 միլիոն ֆիորին կ'ենթադրուի, որուն վրայ պիտի աւելցուին նաեւ 1890 տարիէն մընացած գումարները՝ տասնտասնըհինգ միլիոն ֆիորին։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՏՓԽԻՍ, 8 նոյմ։—Կայսրդին կէտրկի մեծ դուքս որ Լիվատիա կ'երթայ իր ծնողաց մօտ, Պաթում հասաւ։

——

ՓԵՇԹԱ, 7։—Երեսփ · Ժողովն ընդունեց օրինագիծն որով առժամապէս կը կարգադրուին առեւտրական յարաբերութիւնք Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ հետ · առեւտրական նախարարն յայտարարեց թէ Թուրքիոյ հետ բանակցութիւնք սկսած են առեւտրական վերջնական դաշնագրի կնքման համար։

——

ՔՈՐՔ · (Իրլանտա) 7։— Հանգուցեալ Պ · Փառնէլի տեղ հակափառնէլեան Պ · Մարթին Անգլիոյ խորհրդարանին անդամ ընտրեցաւ 3669 քուէով, մինչ փառնէլեան ընտրելի Պ · Թէքսմոնտ 2157 և միութենական Պ · Սարսֆիլտ 1161 քուէ ստացան։

——

ՔԻՕԼՆ, 7։—Քիօնիկի Զ-ցիոնէ կ'իմանայ թէ անցեալ հինգշաբթի անկարգութիւններ տեղի ունեցեր են ի Պալք (Ռուսիա), շատեր վիրաւորուեր են։ Զօրքերը բարեկարգութիւնը վերահաստատեր են։

——

ՄԱՏՐԻՏ, 7։— Ծովային նախարարն հրաժարեցաւ՝ լրագրապետի մը հետ ունեցած վէճին և անկից ծագած մենամարտին պատճառաւ, որ սակայն, չորս գընտակներու արձակումէ ետք, սպարդիւն մնաց։ Պ · Քանովաս առժամապէս ծովային նախարարի պաշտօնը պիտի վարէ։

——

ՊԵՐԼԻՆ, 7։— Սոմերֆիլտ եղարք, ընկերք Ֆրիտլէնտէր և Սոմերֆիլտ սեղանաւորական տան, անձնասպան եղան։ Այս տուն մեծ վատահութիւն կը ներշնչէր փոքրիկ խնայողասիրաց։ Դէպքն իմացուելուն պէս մեծ բազմութիւն փորձեց գրասենեակը մտնել՝ բռնի գանձելու համար իրենց աւանդ դրած դրամները։ Ոստիկանութիւնն հարկադրեցաւ միջամտել։

——

ԹԱՐԻԶ, 8։—Շերպուրի քաղաքային խորհուրդն որոշեց ետ կենալ Զարին հեռագիր մը զրկելու խորհրդէն և երկուշաբթի քաղաքը դրօշազարդել Զարին ամուսնութեան քսան եւ հինգերորդ տարեդարձին առթիւ։

—Նախարարութիւնն Այժերիոյ հարաւակողմը վերջերս տեղի ունեցած դէպքերուն վրայ խորհելով, որոշեց Երեսփ · ժողովէն արտօնութիւն խնդրել այն կողմի պահակազօրքն աւելցնելու և երկաթուղին դէպ ի հարաւ 40 քիլոմեդր երկարելու համար։

—Զարին եղբայր Վլատիմիր այս երեկոյ այցելեց Պ · Քառնոյի, որ անմիջապէս փոխադարձ այցի գնաց։

——

ՀՌՈՄ, 8։—Ռումանիոյ ծերակոյտի 5 անդամներ և 15 երեսփոխաններ Վիքթոր Էմմանուէլի գերեզմանին վրայ թափելայ պսակեր դրին ռումանական եռագոյն ժապաւէնով։

—Խաղաղասիրաց համաժողովն գՊ · կանտոլֆի անուանեց ընդհ · քարտուղար, և որոշեց առաջիկայ տարւոյ ժողովը գումարել ի Պէրն։ Համաժողովը պիտի փակուի Նոյեմբեր 11ին։

——

ՔԱԼԱՆՃԱ, 8։—Մարկարիթա թագուհին, Թոմաս իշխանն և Իզապէլլա իշխանուհին այսօր այցելեցին Ռումանիոյ թագուհւոյն։

——

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՔԱՐԻԶ · 8։— Պ · Ռիպօ և Պ · Ռուվիէ ընդունեցին պառոն տը Ռոշիլտ և երկարօրէն խորհրդակցեցան սեղանաւորական կացութեան վրայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տոկոս Լոնտրայի վրայ	110
3 » Բարիզի »	22 87 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց · [Մինչ · Սերի]	18 27
Բնոյայի մէջ »	— —
Աւաւտուան բացուեցաւ »	18 28
Կէս օրին »	18 28 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ	69 17
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԼԹՈՅ

Փոխառութիւն Ս · Սերի	— —
» Բ · »	— —
» Ը · »	18 28

ԲԱԺՆՆՏՈՒՄՆԵՐ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ · Լիր ·	4 02
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Ֆրանս	» »	4 20
Սօս · Շանժ · է վալէօր	» »	4 15
Ռէժի	» »	14 19
Թրամուէյ	» »	575
Բուվէլիի երկաթուղի	Ֆր ·	58 1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիօմի	Գ · Կ ·	127

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	դրշ ·	100
20 ֆրանքանոց	»	87 27
Ադէլական ոսկի	»	110 18
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	106 30
Իմպէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 15
Բուլգիր Թղթադրամ	»	9 06
Մէճ · արծաթ [տարբ ·]	»	107 08
Մանր արծաթ	»	102
Մէճիտիէ	»	98 10
Թասֆիյէ	»	21 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7
Ռէբոր գոնօյիսէի		32
» Ռէժիի		22
» Օսմանիէի	փաքս	07
» Երկաթուղիի	սանթիմ	12 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 7 Նոյմ., ժամ 3 վայր 15 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 92 1/2
» 4 1/2 %	104 30
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ	17 15
» երկաթուղի	58 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք	328 75
Պանք Օթոման	526 25
Սուսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	772 50
Իտալական Ռանթ 5 %	88 30
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	402 50
Եգիպտական միացեալ	468 75
Օսմ · մաքս · արժեթուղթ	418 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	— —
Զէք Լոնտրայի վրայ	23 23

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 7 — ժ · 11 Վ · 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 81 1/4
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ ·	17 10
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Օսմ · Բէժի	328 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	400
Օսմ · Մաքս · արժեթուղթ	415
Պանք Օթոման	521 25

Լոնտոնէն, Պերլինէն և Վիեննայէն սեղանաւորական հեռագիր լսացանք այս առաւօտ։

ՍԿՈՏԻ ՄՕՐԻՒ ՉԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եղբարդ, Կ · Պոլիս, 13 դեկտ · 1888

Պարոնայք Ագոդ և Գուսն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկայ որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաթափանցելի և մարսելի, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պետարուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշուած է, մասնաւորապէս այս յաղող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ · Ս · Ս · ՄԿՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ · Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ իշխուն այլընտրեալ գրչ սեպղէսիին գարարը գալթիսի մասը Բուսմինին երբմի ալթընը ճիւսսա իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկի կիպի, գահվէ, քէնէ չեքերի, հընթա, տարը, մըրը, գարտիֆ նիւքսարլ մատէն [քէսմիրլրէրինին տախի միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան, թարիպ օրանլարընն բաղար վէ չէհարէնպիհ կիւնլերի Խազինէի ճէլիլէի միշարիլէյհանա կէլմէլերի իլան օրնուր։

23 Թէշրին Էվվել 307 3—3

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Իրմալ իմթարիլեճէք օրան մէլպուսաթի վէ սեսագ դապը վէ մա ֆէս բէսսկիլիլիճն միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան, իրմալ վէ իմթաս թարիպ օրանլերին բաղար վէ չէհարէնպիհ կիւնլերի Խազինէի Խասսայի Շահանէնէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օրնուր։

19 Թէշրին Էվվել 1891 3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Լիւզումը մրգապը ալընճագ տօն վէ պուզլար վէ իւչ եալտրզը սարը սիմ քեսգիպ գօրտոն պէշէր ատէտի 45 դրուշ 24 փարա։

Իվրօրաքեարի թիմուր գազմա ատէտ 3000 պէշէր ատէտի 9 դրուշ 34 փարա։

Իվրօրաքեարի թիմուր քիւրէկ ատէտ 2000, պէշէր ատէտի 3 դրուշ։

Միւքեարի սէվէրի իշիւն էօն գաշ ատէտ 5000, պէշէրի 3 դրուշ 10 փարա։

Միւքեարի սէվէրի իշիւն արգա գաշ ատէտ 5000, պէշէրի 7 դրուշ։

Բալասբա իշիւն 3 եալտրզ սարը սիմ քեսգիպ չէրիա արշընը ճէտիտ 500, պէշէր արշընը ճէտիտի 4 դրուշ 35 փարա։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սարամխանէ անսարը իշիւն միւպայես օրնինագ իւզրէ սէվգբի միւնագասասա գօնուլան պալէսատ մուրագամ էլ մրգագա 6 գալէմ էշեա ֆիյսաթը մուրագգասիլերի իլէ թաւիպլերի էօհսէսինէ օրուզ թէշրինի սանի Բուսմինին կինճի կիւնիւնէ գատար պէշէր կիւն միւնագասարը պիլ ֆէրա, սէվգբիր կիւնէ գարարը գաթիլերի վիրիլէճէկինէն իթասրնա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնգիրնէ թալպ օրանլարընն մագամը վալէցայի Սէրասքերի լէվազիմաթը ուսմանիյէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օրնուր։

25 Թէշրինի Էվվել 91 Նո · 26 2—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20 ի Կայսերական Իրատէով թողեալ հաստատք

Ժ · ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ–ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1891

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ · վարչ · Ղրուշ		Ընդհ · տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք Ղրուշ		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Օսմ · ոսկի		Հոստոյր ամիսներէն Օսմ · ոսկի		Գումար մինչև 1891 Սեպտ · 30 Օսմ · ոսկի		Գումար մինչև 1890 Սեպտ · 30 Օսմ · ոսկի	
Վեց ամսուղաքի սուրբք — Տրեխոտ (յեռանեալ տրոց գանձուած)												
Աղ												
Դրոշմ												
Ոգելից ըմպելիք	9,508,458	35										
Զինարան												
Մեռտաքա												
Ընդհ · Տնօրէնութեան վճարած ծախքերը	247,146	36										
Զուտ հասոյթք	9,261,311	99	.	...	...	91,111	31	495,340	31	586,451	62	570,567	85
Տրեխոտ Լէժիէն	18,750,000	...	...	...	...	187,500	...	375,000	...	562,500	...	562,500	...
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ · լիրայով՝ մինչև ցորոշումն յետեալ հարկին	484,832	40	...	...	4,775	30	55,887	49	60,662	79	68,214	71
Յաւելուած Կիպրոսի հասութիից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակութեամբ գոյանալիք 130,000 Օսմ · լիրայով	...	...	...	...	...	...	51,298	...	51,298	...	51,298	...
Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկէն	[1] 1,266,886	...	...	...	12,668	86	50,675	44	63,344	30	76,013	16
Թէմվէքիի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի	...	...	...	...	...	...	25,000	...	25,000	...	25,000	...
Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ընկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գումար	29,763,030	44	...	...	296,055	47	1,053,201	24	1,349256	71	1,353593	72
Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Լումայաշահ (ագիո) դրամոց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	...	— 124	37	+ 338	66	+ 214	29	— 141	45
Ընդհ · գումար	29,763030	44	...	...	295,931	10	1,053,539	90	1,349471	...	...	...
Նոյն շրջանի 1890	[2] 28,223305	49	...	...	280,060	64	1,073,389	66	...	...	1,353452	27
					Ղրուշ		Օսմ · ոսկի		Օսմ · ոսկի		Օսմ · ոսկի	
Վճարեալ գումարք Կայսերական Իրատէին 10 և երկու յաջորդ ածներով նախատեսեալ արժէթղթերուն ի հաշիւ					...	...	215,250	...	...	...	205,000	...
Քոնսոլիտէ պարտուց տոկոսին համար նշանակուած և կ · Պոլիս վճարուած գումարք					...	...	738,300	34	...	...	828,655	57
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք					...	...	16,791	25	...	...	16,376	54
Օսմ · Կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ					...	...	339,657	41	...	...	206,458	33
» » » փոխանակելի դրամ					4,022,921	13	39,443	78	...	...	5,689	37
Կէդրոնական վարչութեան մնացուկին մէջ ոսկեդրամ					...	...	...	...	...	...	...	...
» » փոխանակելի դրամ					2,805	45	28	22	...	...	1,272	46
									1,349471	...	1,353452	27

[1]) 1891 յունիսի տարեկան հարկ։ | [2]) 1890 սեպտ · ի տարեկան հարկը հոկտ · ին միայն վճարուած ըլլալով, սեպտ · ի հասոյթին մէջ չկայ։

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց Նախագահ (Ստ ·) Ժ · ՕՊԱԼԷ

Կ · Պոլիս, 3|15 Հոկտեմբեր 1891 (Էնֆ)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՂՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

«ՖԻՆԻՔՍ»

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրնք են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ցնաուց համար։

11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սահմանագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ցնաուցներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Գումար 8,000,000

Պահեստի դրամ ցվերջ յունվար 1890 » 6,165,860

Տարեկան հասոյթ » » » 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր ստակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Գումար 6,250,000 Պահեստի դրամ Գումար 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և ստակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Գումարի

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գարու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14.

16

ՄԱՑԷՐ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆԱՑ

ԱՐԱՆՑ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆՈՒ ՈՒ ԱՂՋԻԿ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Թէքքէի դիմաց եւ ի Պոլիս, կամուրջին գլուխը

Ամերոպա գտնուած մեր գործակալներուն եկած մեծաքանակ յանձնարարութիւնք ստացած են զրկուիլ, որք են աշնան եւ ձմրան եղանակներուն յատուկ արանց, կանանց և փոքր աղջկանց համար հանդերձեղէնք։ Մեր ապրանքները վայելուչ ձեւ, տտուութեան և գնոց ժամանութեան համար կը մրցին հատանման վաճառատանց հետ։ Կանանց յատուկ տեղեր եւս կան։

Մայէր վաճառատունն իւր հաստատման թուականէն ի վեր իւր վաճառած հագուստներուն ընտիր տեսակին ըլլալուն շնորհիւ Պոլսոյ բոլոր ժողովրդեան գնահատման արժանացած է և այդ գնահատումն քաջալերեալ աշնան եղանակին համար ամեն և տակուն հագուստներ բերել տալով, սիրաստած է գերազանցել հանդերձեղէնից միւս վաճառատունները։

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻԱՆՍ ՔՈՌԲՈՐԷՇԸՆ

ԱՄՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի տարեծիլ համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քաղաքէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնը ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.

Պահճէ Գարու, Մէյտանճըք ասքաք, Ուիլիամ Խան։

Լ'ԷՔՈՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԹՆԱՑՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դժուարանալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք գրամագլուխ մը կազմելու ուժին և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով մեր խնայածներն յումպէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով գրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէրնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը կամ վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ուենենանք հաստատ գրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, թիւ 26 27. ընդհանուր անօրէն Բ. ՇԵՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քէնիշ ԱՆԻԹՏՈՅ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մագերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամն, առանց ուրիշներէ գործածութեան և կամ լուացքի։

ՇՈՒՆՆԱԿԱՆՈՅ ԿԱՄ ԱՆՈՒՆԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻՆ

Բացիացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիմամբ։ Ոչինչ կամ կարիք մագերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ չոգենակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ոչ-ըստի գերազանց է նմանաբնակ ուրիշ պատրաստութիւններու։ Ամենուրեք ամենէն բնաւ գերուն ամենէն բնաւ

Նոր գիւտ մագերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամն, առանց ուրիշներէ գործածութեան և կամ լուացքի։

ՇՈՒՆՆԱԿԱՆՈՅ ԿԱՄ ԱՆՈՒՆԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻՆ

Բացիացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիմամբ։ Ոչինչ կամ կարիք մագերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ չոգենակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ոչ-ըստի գերազանց է նմանաբնակ ուրիշ պատրաստութիւններու։ Ամենուրեք ամենէն բնաւ գերուն ամենէն բնաւ

ՆԵՐԿԱՅԻ ԵՎ ՄԱՆՈՒ ՈՒ ԱՂՋԻԿ ՀԱՄԱՐ

Ամենէն գեղեցիկ գործածելի առանց և փոքր բանակոփութեամբ հեղուկին գնել սկսուածի մը մէջ, յետոյ բարակ զգուշի սանդրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ Քրէյան սպունգով մագերուն վրայ անցուցեալ դանդ, այնպէս որ ամեղոյ մագերը Քրէյեն։ Ապա գլուխը բաց պահեն մինչեւ որ հեղուկը ոչինչ։ Բոլոր մագերը մէկ լուացումի ոչ-ը գործածելու մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամ բաւ է։ Սիրէ մէկ երկու անգամն գործածելու համար կը ունի, գոյնն ունի Քրէյ կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարբերով պահելու համար կը բաւ երեք լոյս լոցանէն անգամ մը հեղուկին գործածելու։ Նոյն եղանակը գործածելու։ Ի մարտ-գին և պարտուն համար Գնոց կամ գլուխը լուալ կամ նոյնը գործածութիւնն առալ կամ նոյնը։ Մինչեւ գէնքն և ձեռնները լուալ առ. ի գործածելու։

Տես. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութիւնն նոյ, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքալով. ապէ ելնուն գնելու է այդ ներկին մէկ Քրէյեանպէս Քրէյան սպունգ մը, և ուզուած գոյնը ստանալու համար։

ԿԵԼԴԵՐԵՆՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ եղբունատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆՈՒ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վայրատ պաշտպանութեան քով, կայարան Գալաթիա-Շեշլիի Թրամվէյից, թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 2214

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԵՐԵԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕՄՈՒՏ ԻՒՂ

Իրոֆոսֆիդ պը շոլ Ի սպոյով

Գաստրասեալ ՀԵՌՄԷ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ, իրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոշլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճղաղծութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է, ախորժ համու հոտ ունի, դիւրամարս է և ամենն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԻՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ 221

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ի ՄԱՀՄՈՒՏ ՓՈՇԱ 211 ԹԻՒ,

ԵՒ Ի ՂԱԼԱԹԻՈ ԷՍԿԻ ՍԱՆՏԼԳՃԼԱՐՕՃՈՎԱՐՓՈՂՈՅ, 77 ԹԻՒ

ՍԱՌՆՑ ՀԱՄՈԶՄԱՆ ԳՆԵԼՆ ԽԱՒՈՒԼ Է

Գիտան տարիէ ի վեր տրէնտիս բարգաւաճմանը նախանձաբիգիր մեր մեծարգոյ յաճախորդներն գոհ ընելով, իրաւամբ մեծ քաջալերութիւն վայելելէն ետքը, եւ որովհետեւ յաճախորդացս շատերն Գալաթիոյ կողմը կը գտնուին, ուստի պարտաւորեցայ վերոյիշեալ թուով մասնաճիւղ մը բանալ խոստանալով գործելու կարգը տակուն, նիւթն հաստատուն եւ ազնիւ, ձեւն ըստ ամենայնի կերպարկա, և գինն կարելի եղածին չափ ազան շինել։ սակայն պէտք է գիտնալ թէ, մեր այս ազնուութեան սկզբանէը ոչ թէ ոմանց նման անարիւնն նիւթի գործածելով խաբելէ է, այլ եւ գլխաւորաբար նիւթերն բոլորովին ուղղակի բերել տալու, եւ իրար քիչ շահելու չափաւորութեան վրայ հիմնեալ է։

Գոթին Կալոշ	ՂՐ. 95	Սկարբին	ՂՐ. 52
Մանթարլը Գոթին	» 75	Գարի սկարբին	» 45
Գոթին	» 67	Կոճակաւոր գոթին	» 75
Մոկի	» 140	Կանանց մուճակ	» 35
Մոկի և կալոշ	» 130	Կանանց սկարբին	» 40

Ապսպրուածներուն վրայ տասը դրուշ յաւելուած կը լայ։

ՇՈՓԵՆԱԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՌԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիոյ և Պանտոմի գծոյ կանոնաւորապէս բանալ

Նօվօրոսիսք. Սամսուն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աստրոլ որ նոյ. 11ին Մարսիլիայէն և նոյ. 17ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է որ պիտի մեկնի

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք

Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ապրանքներն

Նաւագոյնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ

Մուսկանէ Սիրէ Ֆրան ՀԷՂ

5

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնը

Թ. 28 9 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գ. 29,10 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի Պիրէոսի Ճամբով

Դ. 30,11 Մեսինայեցոյի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Հ. 30 11 Սուրհանդակ դեպի Փորը Սայիդ Նուաճանգիսիները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Ե. 31,12 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ադ —Հոկտ 29/10, երեքշաբթի օրը Կ պոլսէն դեպի Սուրբիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւն։ 10

Գրասենեակը Ս ՏԵՄՈՍՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Սբրեր-Եկ. Աբէլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի գիծ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԸՆԿ

Անուանք	Թիւոյ	Անուանք	Թիւոյ	Անուանք	Թիւոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկոս	1600	Բալերմոս	3200
Անձէլս	3000	Կալիէնս	5500	Ռանտեր	1700
Աբօլլս	5500	Կիրտանս	2200	Բլարէս	1500
Արկս	2300	Կոզս	1500	Բօլս	1000
Աբիսոզս	5000	Կրօսնս	2200	Բուրիդս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Դիսլիթս	4400
Պորտարինս	2200	Հիտալկս	3000	Դինարդս	3200
Պրամս	2000	Հինտու	7000	Դօլլս	3000
Պրինսալ	3800	Հուսարեր	1200	Դոմս	3500
Դեէլլրս	2600	Ամլակս	5000	Դուզարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ձիլնս	2300	Պալերմս	4000
Գամիս	2100	Ֆէլլս	2000	Ռանդիսկս	8200
Գարդ	2000	Ֆոլբինս	4200	Սարդս	2000
Գոսս	2700	Ֆոսնս	2200	Սիլվիս	2000
Զիբակս	5000	Լիս	2000	Սորէնտս	4300
Գլիս	2500	Լէբանան	4500	Թ. Ուիլլրն	3000
Գոլբրատս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրս	1200
Տիգս	2500	Մարմ	1500	Թուլիս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Փորբիտս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլս	6500	Ուրբինս	5000
Տրաբս	2100	Միլս	2000	Վալիերուինս	5000
Էրպնամս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլսորատս	3000	Նիլս	2000	Զէպրա	1000
Էլէբթրս	3200	Օրլանտս	3000	Տիֆայիրնս	200
Էրմինս	2600	Օթելլս	5000	Հրմակ	200
Ֆալբօն	800	Օգբանս	4500	Զէրս	140
Ֆիլս	700	Օգդս	2000	Մոգրիթս	120

Էնիրբրնն Մոնարք 8000

Բիրմիրնն Մոնարք 8000

Լբդէրնն Մոնարք 8100

Սալեռնս չոգենաւը, նաւապետ Բիրբրին, ընդհանուր վաճառքով Հարլէն ասուհասած է։

Ուղեւորներս համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԹՕ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Բիւշիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա

7

ԱՐԵՒԵԼ ԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1891, մինչեւ գոնը տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԹՄԲՈՅ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46
Առաւօտ													Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	6	30	7	...	7	30	7	50	8	30	9	...	9	30	10	...	10	30	11	...	11	30
Գումարգարու	6	39	7	9	7	39	8	8	8	39	9	9	9	39	10	9	10	39	11	9	11	39
Եէնի—գարու	6	43	7	13	7	43		...	8	43	9	13	9	43	10	13	10	43	11	13	11	43
Տարա փաշա		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...
Սամաթիա	6	49	7	19	7	48		...	8	49	9	18	9	49	10	19	10	49	11	19	11	49
Եէտի—գուլէ	6	55	7	23	8	1	8	22	8	55	9	21	9	54	10	23	10	55	11	24	11	55
Մաքրիգիւղ	7	9	7	33	8	12	8	39	9	6		...	10	4	10	33	11	6	11	36	12	05
Այ Պէէֆանօ	7	18		...	8	21	8	52	9	15		...		...		...	11	15	11	47		...
Քիւչիւք Զէք.		...		...		...	9	2		...		...		...		...		...	11	55		...

	1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	51
Առաւօտ													Իրիկուն											
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւչիւք Զէք.		...	6	10		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...
Այ Պէէֆանօ	6	30	7	...		8		...	8	30		...		...		11	27		...		12	50		...
Մաքրիգիւղ	6	40	7	10	7	39	8	11	8	40		...		9	30		...		10	4		...		5
Եէտի—գուլէ	6	52	7	22	7	10	8	28	8	52		9	26		9	52	10	22	10	52	11	52	12	41
Սամաթիա	6	56	7	26		...	8	27	8	56		9	29		9	56	10	26	10	56	11	56	12	48
Տարա փաշա		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...
Եէնի—գարու	7	2	7	32		...	8	33	9	02		9	34		10	02	10	32	11	2	12	0	12	54
Գումարգարու	7	8	7	38	7	59	8	38	9	08		9	38		10	08	10	38	11	8	12	08	12	58
Կ. Պոլիս	7	16	7	46	8	7	8	46	9	16		9	46		10	16	10	46	11	16	12	16	1	06

Փոքր ծարահեն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառաքմէի մէջ, իսկ մեծ ծարաք Պոլսէն Մարմարիդիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջ. բանաղ կառաքմէոյ մէջ մեր դիրքն կ'ընդունուի։

1